

AZ OROSHÁZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
INGYENES LAPJA

Orosházi HARANGSZÓ

XIII. évfolyam 1. szám · 2006. böjt–húsvét

Megrendült emlékezésből boldog ünneplés

Nagy péntek és feltámadás ünnepe 2006-ban

Mint minden esztendőben, idén is előbb-utóbb elhagy bennünket a mogorva, ködös, havas, jeges tél, és lassan bontogatni kezdi rügyeit a természet, hogy feltámadjon a téli halálalomból, s új életre ébredve színpompáival hirdesse a teremtett világ szépségét. Ám nemcsak a természet téli álomhalála és az abból való látványos feltámadás, felébredés foglalkoztat bennünket, hanem ugyanúgy hitünk szent titka is, amikor idén is megemlékezünk a szent történetről, az életünket mentő eseményéről, hogy Krisztus Urunk vállalta érettünk, helyettünk és miattunk a megváló halált, a gólgotai keresztet, és idén is előbb emlékezünk, és azután – talán szívvel és lélekkel – ünneplünk.

Megrendült emlékezésből lesz boldog ünneplés!

Esztendőről esztendőre közhírré teszszük minden lehetséges módon, lapunkban és szószékről, hogy a nagypénteki kereszt és a harmadnap diadal a lehető legszorosabban összetartoznak! Szétválaszthatatlanul!

Első a megrendült emlékezés!

Az egész böjti időszak alatt arra készülünk, hogy méltóképpen emlékezhessünk meg az Úr Jézus Krisztus drámai vállalkozásáról: „Mert az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.” [Mk 10,45] S a keresztyén tisztességhez hozzátartozik a méltó emlékezés. Emlékezés a látszólagos örömnépre (Mt 21): Jézus bevonulása Jeruzsálembe látszólag diadalmas. Igaz, egy meglehetősen nagy tömeg szinte mértéktelen ujjongással, frissen tördelt palmaágakkal, földre terített felsőruháival köszönti hódolattal a híressé vált Mestert, a gyógyítót, a csoda-

tevőt, a váratlanul kenyéradót. Mindenki ujjong, csak Jézus néma; szótlannul, halálra kész lélekkel ül a békésen baktató csacsin, mert eljött az Ő órája, és látja a senki által sem látható keresztet. S megemlékezünk a nagycsütörtök esti történetről, amikor kezébe vette a kenyeret, kijelentve róla annak megtörése után, hogy „Ez az én testem, amely tiérettetek adatik: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.” [Lk 22,19] És vette a poharat, majd ezt mondta: „E pohár az új szövetség az én vérem által, amely tiérettetek ontatik ki.” [Lk 22,20] A szentség megalapítása után tanítványai énekelve mentek a híres kertbe, Ő pedig most is némán ment velük, hogy megkezdje a megváltás drámai küzdelmét. Késő este van, vacsora után a tanítványok békésen alszanak a kertben, Jézus pedig rettenetesen gyötörődik, „és verejtéke olyan volt, mint a földre hulló nagy vércseppek.” [Lk 22,44] Még vergődő lélekkel kéri az Atyát, ha lehetséges müljék el az ítélet pohara, de alázatos lélekkel hozzáteszi, legyen meg a te akaratod (Atyám). Emlékezetben követhetjük az elfogatás történetét is, hogy át kell élnie az áruló Júdás mocskos csókját, és azután jönnek a bántó szavak, a pofon, a korbács, a köpés, dölyfös, de zavarodott Pilátus, pojáca Heródes... Végül Barabás szabadul, és az Atya fia indul a keresztre. Emlékezzünk a töviskoronára, a szögekre, a fájdalomra, és elhangzik hét ige a keresztfán. Majd csend lesz, némaság, halál. De megindul a föld. Megremegnek a létezés eresztékei. Szétesne minden, ha nem tartaná össze kegyelmesen a kaotikussá váló létet az újjáteremtés csodája által.

Emlékezzünk megrendült lélekkel, hogy miért, hogyan, kik miatt halt meg az Úr Jézus! Énekeljük megindult lélekkel,

hogy a „keresztfához megyek”, s benne ezt is: „Isten ama báránya, hogy' jut a keresztfára, mért foly' alá szent vére? Értem tette ezt Jézusom, fájó szívvel hiszem, tudom, lekem örök üdvére.”

A megrendült emlékezés az egyik lelki alapfeltétele annak, hogy az a csoda is eljusson szívünkig, hogy Jézus feltámadt. Nehezen indult a feltámadás hírének terjesztése, mert a tanítványokat is meglepte ez a fordulat, mert ez tényleg váratlan fordulat volt nekik is. Hiszen azt még csak megértették, felfogták, hogy a Názáreti a tanítása, gondolkodása, szavai miatt nemkívánatos személyé vált az akkori államhatalom képviselői számára, és ha nagy fájdalommal is, de képesek voltak gondolatvilágukban elhelyezni a szörnyű történetet, s azt, hogy mindennek most vége. De egyszer csak ott áll előttük Jézus! Alig hisznek a szemüknek, sőt nem is egyszer a szemüknek sem tudnak hinni. Annyira nem volt a gondolatvilágukban Jézus feltámadása, hogy ezzel az értelmüket nagyon meghaladó ténnyel egy jó ideig nem tudtak mit kezdeni. Tényleg itt van előttük? Tényleg Jézus az? Asszonyok jönnek az üres sír hírével, s azzal is, hogy látták a Feltámadottat, „de ők (az okos férfiak) üres fecsegésnek tartották ezt a beszédet, és nem hittek nekik.” [Lk 24,11] S lassan átjárja hitetlenkedő tanítványai halálfélelemtől megfagyott szívét a boldog öröm: Jézus él, és még a hitetlen Tamás száján is kiszalad egy rövid, de mélységében páratlan hitvallás: „Én Uram, és én Istenem!” [Jn 20,28] Amilyen drámai erővel és hirtelen szakad rájuk a kereszt iszonyú valósága, olyan lassan tisztul a bánattól, gyásztól megvakult lelkük, olyan lassan tisztul a halálfélelemtől elvakított lelki szemük, és csak lassan kezdik

A böjti vasárnapok értelme

Gyülekezeti újságunk idei első számának megjelenésével egy időben kezdődik a böjti időszak. Szándékunk, hogy segítségére legyünk mindazoknak, akik hitéletüket tudatosabban óhajtják megélni, vagyis az ösztönös és alkalmankénti hitéletgyakorlás helyett szívük szerint, átgondoltan szeretnének felkészülni a megváltás művének nagy ünneplésére, a nagyhétre, a feltámadás ünnepére. S ugyanígy összefoglaljuk a nagyhetet is főbb lelki állomásaival.

Decemberben, advent időszakában éppen fordított természeti és lelki folyamatot figyelhetünk meg: adventben rövidülnek a nappalok, fogyatkozik a természeti fény, de egyre több gyertyát gyújtunk meg az adventi koszorún, hogy kifejezzük: a Lélek világossága – Krisztus a világ világossága – egyre növekszik, hogy majd a betlehemi jászolbölcsőtől kezdve felragyogjon a szívekben.

A böjti időszakban fordítva van: a természeti fény növekszik, hosszabbodnak a nappalok, ám a 40 napos böjt egyre sötétebb árnyakat, a halál árnyait vetíti elénk, amely majd Krisztus kereszthalálában teljesedik ki. Húsvét reggelén következik be a hatalmas drámai fordulat: Krisztus feltámadt! Amilyen mértékben felkészülünk erre lélekben, olyan minőségű és élmenygazdag (vagy éppen szegény) lesz az ünneplésünk. Vagy nem is ünneplés lesz, csupán terített asztal és mosogatni-való?

A böjti időszak 40 napos, de csak úgy, hogy a vasárnapokat nem számoljuk bele, mert a helyes keresztyén értelmezés szerint a vasárnap mindig örömnép, Krisztus feltámadása miatt! Mivel a böjtnél ebben az értelemben nincsenek vasárnapjai, helyes lenne bevezetni azt a szokást, hogy az ógyházi rend szerint latin néven neveznénk a vasárnapokat, vagy ezzel a formulával élénk: böjtben az 1. és 2. stb. vasárnap (tehát nem birtoikos szerkezet).

A böjti időszak lelki tartalma az Isten színe előtti önvizsgálat (gyónótükör al-

kalmazása javallott), aminek a „megtérés” (a bűnbánat) a gyümölcse. Az önvizsgálat hozzátartozik a hitéhez, de ugyanakkor szükséges hitünk tartalmának tudatosítása is, vagyis a hittan tanulása sem hanyagolható el. Ehhez ad segítséget az egyház különféle alkalmain, tanulási lehetőséget különösképpen a bibliaóra kínál fel. Ennek gyökere az ősegházig ér vissza, ugyanis ott a húsvét ünnepe a keresztesítésre való felkészüléssel, azaz a keresztség szentségével is összefüggött. A böjti vasárnapok mindegyikét egy-egy zsolttár határozza meg, és a latin fordítású zsolttár első szava adja a vasárnap nevét. Még egy technikai megjegyzés: mindegyik vasárnap gazdag lelki tartalmú, itt csak egy-egy szempontot emelünk ki!

1. *Böjtben az első vasárnap:* Invocavit = Zsolt 91,15: „Segítséguil hívó és én meghallgatom – így szól az Úr.” [Invocavit me]. Isten segítségül hívása a kísértésben a legfőbb téma ezen a vasárnapon, vagyis küzdelmeink a kísértővel. Kísértéseink pedig vannak, az Úr Jézus segítségével nélkül elvesztettek vagyunk. Jézus ugyanis legyőzte a kísértőt (Mt 4,1–11), és minket is ebben a győzelemben akar részesíteni, hogy győzzünk a kísértővel szemben! A hét igéje: „Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az örök munkáit lerontsa.” [1Jn 3,8]

2. *Böjtben a második vasárnap:* Reminiscere = Zsolt 25,6: „Emlékezzél meg, Uram, irgalmadról...” [Reminiscere miseracionum tuarum Domine]. Ezen a vasárnapon is a küzdelem a fő téma! Különös küzdelem, amelyben csodálatos példát ad elénk a „kánaáni asszony” Mt 15,21–28. szerint! Ez az asszony az, aki alázatosan, „istenmorzsákkal” is megelégszik, csak könyörüljön rajta és gyermekén az Úr Jézus. A hitbéli alázat vasárnapja, Lk 7,36–50. szerint pedig bűnös asszony Jézus lábait könnyeivel mossa! Jézus lábához bouni – hitbéli alázattal! A hét igéje vigasz: „Isten abban mutatta meg rajtunk szeretetét, hogy Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk.” [Rm 5,8]

„még mindig nem mertek hinni örömlükben!” [Lk 24,36–43]

Mi pedig – 2006-ban is – ünnepelelünk! Merjünk hinni! A halál feletti győzelmet ünnepeleljük! Merjünk hinni! Ünnepeleljük Krisztus győzelmét a halálunk felett, boldogan ünnepeleljük! Merjünk hinni!

RIBÁR JÁNOS

3. *Böjtben a harmadik vasárnap:* Oculi = Zsolt 25,15: „Szemem az Úrra néz szüntelen.” [Oculi mei semper ad dominum]. Merre is nézzünk? Arra a Jézus Krisztusra, aki az ördögöt (ezt a dögöt), a rombolás, a destrukció hatalmát legyőzte! Tudnunk kell, hogy van egy rettenetes nagy háború, rosszabb, veszedelmesebb, mint a legrosszabb – terrorista – világháború. Krisztus és a sátn között rettenetes harc van: Krisztus győzött! De győzött-e a mi életünkben is? Ez attól függ, hogy mire néz a szemünk? Mire irányítjuk a tekintetünket? Az Úrra? Pedig egyedül Ő győzheti le a sötétség erőit a mi életünkben is, s így lehetünk „a világosság fiai”. A hét igéje komoly figyelmeztetés: „Aki az eke szarvára teszi a kezét, és hátratekint, nem alkalmas az Isten országára.” [Lk 9,62]

4. *Böjtben a negyedik vasárnap:* Laetare = Ézs 66,10: „Örvendj, Isten népe... és szóból ujjongjatok.” Érdekes helyzet: a böjt közepén elővételezzük az örömet, mert Jézus Krisztus az élet kenyere, amiképpen azt az ötezer férfi pusztai megvendéglése illusztrálja a Jn 6,1–15. szerint. Mert Jézus az élet kenyere, akkor gondolnunk kell az Úr szent vacsorájának a szentségére is, ezért találjuk a vasárnap igéi között pl. az 1Kor 10,15–17-et, ahol Pál apostol ír a „hálaadás poharáról” és a „kenyerről.” Örömlünk forrása Krisztus áldozata! A hét igéje: „Ha a búzaszem nem esik a földbe, és nem hal meg, egymaga marad, de ha meghal, sokszoros termést hoz.” [Jn 12,24]

5. *Böjtben az ötödik vasárnap:* Judica = Zsolt 43,1: „Ítéld meg (= szolgáltass nekem igazságot), Istenem, és ments meg engem (légy pártfogóm).” [Judica me Deus]. Mivel bizonyos értelemben határvonal ez a vasárnap, különleges figyelmet érdemel: a következő vasárnap már a nagyhét kezdődik, ezért egyre jobban a keresztes felé irányul a szemünk. S ugyanakkor azt is látnunk kell, hogy Jézus büntelen, mégis vállalja – helyettünk, érettünk, miattunk – a szenvedést. Mi megszabadultunk, de ez Krisztus életébe került! A hét igéje: „Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.” [Mt 20,28]

A nagyheti események főbb állomásai

1. *Virágvasárnap* = Palmarum: Ezzel a vasárnapal kezdődik a nagyhét szent ideje. Az evangéliumi tartalom Jézus jeruzsálemi bevonulása, amikor palmaágakkal köszöntötték a várakozók, és a palma latin neve miatt kapta ezt az elnevezést. A bevonulás látszólag még dia-

☞ felismerni, hogy Jézus tényleg él! Jézus egyszer meglepte a tanítványok asztaltársaságát. A feltámadott köszönt nekik, és ők félemlükben azt hitték, hogy kísértetet látnak. Hát persze, hiszen az ajtó zárva volt! S Jézus mégis így szól: Békesség néktek! S így hangzik a feltámadott kérdése: „Miért rémültetek meg, és miért támadt kétség a szívetekben?” A tanítványok pedig

dalmas – hatalmas tömeg köszönti a Mesiást éljenezve –, de már idevetül a nagypénteki véres kereszt fájdalmas árnyéka. Erre utal a Fil 2,1–11. igeszakasz is, amely előremutat az áldozat megható csodájára: Krisztus Isten Fiaként kiüresítette magát. A nagyhét igéje: „*Ahogy Mózés felemelte a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie, hogy aki hisz Őbenne, annak örök élete legyen.*” [Jn 3,14–15]

2. *Nagycsütörtök:* Az Úr szent vacsorájának, a szentségnek a szereztetése. Ez örömnep, még ha tudjuk is, hogy utána mi történik éjjel a Gecsemáné kertben, a kihallgatáson, és mit tesz Pilátus, Heródes. Tudjuk, de most a szentségre koncentrálnunk, hogy az Úr Jézus a testét és vérért adja értünk és nekünk! Ezen az estén a lábmosás története is előkerül (Jn 13,1–15), amely Jézust a teljes aláztatóságban mutatja meg: még a tanítványai lábát is megmossa. S csak ennek követését kéri tőlünk (fejmosás helyett).

Ilyenkor mindig nagyon hangsúlyos és kérdéses, hogy egy gyülekezet mennyire becsüli meg az Úr testét és vérért, a szentséget. Egy gyülekezet hitéleti mélységének fokmérője a nagycsütörtöki istentisztelet látogatottsága. Ezen a napon a templomi terítők színe fehér, szemben a böjti időszakkal, amikor lila, mint adventben.

3. *Nagypéntek:* Különösen drámai nap! Jézus Krisztus egy kegyetlen kihallgatás és rettenetes megkínzás után meghal a keresztfán! Az úrvacsora szentsége mel-

lett ez még inkább fokmérője egy gyülekezet, de egy keresztyén ember hitéletének is. Ha valakit a golgotai kereszt nem rendít, nem érint meg, akkor semmit nem értett meg a keresztyénség titkából, és legfeljebb „vallásoskodik”. Valóban végig kell menni a keresztyúton, lélekben, hogy lássuk, mit szenvedett értünk az Úr Jézus. Ennek kellene a legnagyobb ünnepnek lennie! Ekkor kellene minden krisztushívőnek a templomokban a kereszt előtt leborulnia, és siratva bűneit – amelyek miatt Krisztust megfeszítették –, megrendült lélekkel kellene köszönetet mondania Krisztus kínjaiért, szent sebeiért, mindazért, amit érte, érettünk elhordozott, kiállt.

Egyszer valahol azt olvastam, hogy a híres zeneszerző, a zseniális Johann Sebastian Bach – az ötödik evangélista – sírva komponálta a János passiót. A leírás szerint felesége benyitott a szobába, és azt látta, hogy férje az asztalra borulva zokog. Ijedten kérdezte, hogy mi az oka könnyeinek, s Bach a frissen leírt kottára mutatva azt válaszolta, hogy „most halt meg értem Jézus a kereszten.” A másik nagyon fontos tény: nagypéntek nélkül nincs húsvét. Aki nem mélyedt el nagypéntek fájdalmas drámájában, annak a „harmadnap ünnepe” sem lesz igazi csoda.

4. *Nagyszombat:* Ez a csendes megemlékezés napja. Jézus halott. Csend van. Halálos csend. Már a 2. században is komolyan vették ezt a napot. Nekünk is így

kellene tennünk, hogy másnap hajnalra zengjen az örömhír: Jézus feltámadt!

Feltámadás ünnepe (húsvét helyett)

Természetesen nem töröljük szótárunkból a „húsvét” szót, de szívesebben emlegetjük liturgikus alkalmainkon a „feltámadás ünnepét”, mert a húsvét kifejezés még arra az időre megy vissza, amikor a keresztyének komolyabban vették a böjtöt, és egészen a feltámadás ünnepéig nem ettek, nem vettek magukhoz húst, csak a feltámadás ünnepe alkalmával lett megengedett a „hús vétele”, így lett az elnevezés: húsvét. Igaz, ma már a katolikus hívek sem veszik túl komolyan ezt a hústilalmat. Nem vitatjuk el a húsmentes időszak jótékony fiziológiai hatását, de nemez a téma.

Húsvétoasárnap: Bizonyos vidékeken ez lett a legfőbb ünnep. A téma a Krisztus-ünnep, Krisztus feltámadásának örömnep. Az igeszakaszok a feltámadás tényével és hatalmas üzenetével foglalkoznak: Mt 28,1–7 és párhuzamos helyek, valamint az 1Kor 15. A feltámadás lényege, tartalma a téma. A hét igéje: „*Krisztus mondja: halott voltam, de íme élek örökkön örökké és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai.*” [Jel 1,18]

Húsvéthétfő: A második ünnepnap a Feltámadt Krisztussal való találkozás napja, és az új élet kezdetének lehetősége. Így a téma az emmausi tanítványok élménye a Lk 24,13–35-ből. RJ

TESSEDIKEL A XXI. SZÁZADBA – MÁSODIK ESÉLY NÉPFŐISKOLA

Mire vágyik? Mit szeretne elérni az életében?

Programunk szakmai képzéssel, alapkészség-fejlesztéssel és mentális gondozással igyekszik személyre szabott segítséget nyújtani munkanélküliek és jelenlegi állásukban veszélyeztetettnek számító munkavállalók számára.

Amit kínálunk: álláskeresési, munkaerő-piaci tréning; ingyenes szállás, napi háromszori étkezés; ösztöndíj.

A képzés térítésmentes.

A képzés helye: Szarvas · Időtartama: 6 hét, hétfőtől péntekig.

A csoportok kéthavonta, folyamatosan indulnak. Következő csoport indulási időpontja: 2006. április 3.

Jelentkezési határidő: 2006. március 3.

Az áprilisi képzésben lehetőség nyílik

ár- és belvízvédelmi, valamint informatika-gépirás ismeretek

elsajátítására is.

Bővebb információ: Ribár Jánosné Zentai Edit (06-20/824-3428) · www.tessedik.hu

 equalhungary.hu

Magyarország célba ér

Az EQUAL programot az Európai Szociális Alap és a Magyar Kormány finanszírozza

A Petőfi család orosházi kapcsolatai

A 158. ével ezelőtti március tizenötödike Petőfi Sándor napja volt. A *Nemzeti dal* költője a magyar nép forradalmának elindítója lett, fő szószólója a feudális maradványok eltörlésének, a Habsburgoktól való teljes elszakadásnak. A nagyszerűen indult forradalmat követő szabadságharc elbukott, a katonaságot önként vállaló, eszményképpé emelkedett Petőfi is ott maradt a fehéregyházi csatamezőn. Sokan ma is őt tartják legnagyobb költőnknek, nem kevesek szerint ő A KÖLTŐ.

A protestáns egyháztörténetet ismerők gyakran emlegetik azt, hogy 1848/49 dicső forradalmának és szabadságharcának vezetői közül, számarányukhoz képest, milyen sokan voltak evangélikusok. Legtöbbször a politikus Kossuth Lajost, a költő Petőfi Sándort és a hadvezér Görgey Artúr nevét idézik.

Petőfi Sándor mindkét szülője, Petrovics István és Hrúz Mária is evangélikus volt, Sándor fiukat Kiskőrösön keresztelték. (Születésének és halálzásának helyéről máig vitáznak.) A költő neveltetésére is nagymértékben hatott az evangélikus iskolák szabadabb szelleme, Kecskeméten, Sárszentlőrincen, Pesten, Aszódon, Selmecbányán. Életéből kitörölhetetlen a soproni Magyar Társaságnál és a pápai református kollégium önképzőköriében eltöltött időszak.

Petőfi Sándor

Az 1860-as évektől megélenkül Petőfi-kultusz egyik eredménye, hogy a költő rövid, 26 és fél évét szinte napról napra feltárta. Mivel Petőfi evangélikus volt, illő, hogy lapunkban is megemlékezzünk róla, számba véve azt, neki és családtagjainak (István öccsének, feleségének, Szendrey Júliának, fiának, Petőfi Zoltán-

nak) milyen kötődése volt Orosházához, illetve az itt élt vagy innen elszármazottakhoz.

Tudomásunk szerint Petőfi Sándor nem járt Orosházán. Miskey J. Béla azonban a Békésmegyei Híradó 1879. évi 29. számában beszámolt arról, hogy Orosházán szolgabíróként élő édesapjához 1849 tavaszán, kora reggel beállított egy előtte ismeretlen úriember, aki heves modorban, szenvedélyes szavakkal előadta, hogy előtte való nap fuvarost fogadott a vendéglőben, hogy Szalontáig elvigye, s előleget is adott neki. A kocsis pedig a helyett, hogy jókor reggel elindultak volna, egyszerűen visszaküldte a foglalt, miszerint nem megy vele Szalontára. Ezután bemutatkozott az ismeretlen, ő Petőfi Sándor. Nevét ekkor már országosan ismerték, sőt kiderült, hogy a Miskeyek távoli rokonságban vannak a Petrovics famíliával. Ennek következményeként a fuvaros a szolgabírói parancsra előkerült és Petőfit elszállította Arany Jánosékhoz.

Dienes András Petőfi-kutató szerint, ha ez egyáltalán megtörtént, akkor 1849 májusának végén lehetett, amikor Petőfi Pestről ment Szalontára. Lehetséges, hogy valami okból ekkor a Csongrád-Szentes-Orosháza-Gyula-Sarkad útvonalat választotta, ami kitűnő postaút volt. Király István irodalomtörténész szerint valószínűtlen e találkozás, a visszaemlékezést közlő Hatvany Lajos pedig azt írja: „Miskey megemlékezését tehát épp csak annak bemutatása okából idézem, hogy amerre Petőfit útja vitte, mindenütt mendemondák keltek nyomában.”

Az orosházi születésű, püspökké emelkedett, tekintélyes Székács József, 1837-től a pesti magyar gyülekezet első lelkésze, közel másfél évtizeddel volt idősebb Petőfinél. Mint lelkész és mint a Kisfaludy Társaság tagját is ismerhette Petőfi, annak azonban írásos nyoma van, hogy a 15 éves Csapó Etelkát 1845 januárjában Petőfi jelenlétében temette el Székács. Petőfi a kislányban meghalt jegyességét látta és 34 élegiában siratta el. A ciklus címe *Cipruslombok Etelke sírjáról*.

Ugyancsak Székács kísérte el utolsó földi útjára Petőfi mindkét szülőjét. A már jobb pénzügyi helyzetbe került költő 1846-tól anyagilag is segítette elszegényedett szüleit, 1847-ben Vácott helyezte el őket, majd 1848 tavaszán Pestre költöztek, aholszobát foglalt számukra.

Győry Vilmos volt orosházi, majd Budapest Deák téri lelkész a *Koszorú* című lap 1883. évi 1. számában közölte a Deák Téri Evangélikus Egyházközség halotti

anyakönyvének adatait. A költő apja, Petőfi István 1849. március 21-én, 58 éves korában halt meg, a halál oka tífusz. Lakott a Zöldkert (ma Reáltanoda) utca 481. számú házban. Anyja, Hrúz Mária két hónappal később, 1849. május 17-én, szintén 58 éves korában fejezte be földi életét. Lakott a Terézváros, Erdősor 93. szám alatti házban (ahova alig háromhete költözött), a halál oka epekor, ami feltehetőleg a tífuszjárvánnyal függ össze. Az ő temetésén már részt tudott venni a költő is.

A fiatal Szendrey Júlia

Petőfi Orosházán is élt barátja, Neumann Károly 1848 novemberétől 10 hónapot töltött községünkben, mint evangélikus segédlelkész. Mikor Petőfi 1835-ben Aszódra került, pontosan Neumann Károlyéknál kapott szállást és ellátást. Ettől kezdve kettejük életpályája többször találkozott. Petőfi 1841-ben Selmeceen egy verset is írt *Neumann Károly emlékkönyvébe* címmel. Aztán Pozsonyban és Pesten is gyakran töltötték együtt napjaikat. Neumann 1849. szeptember végétől 1875-ig Fazekasvarsádon volt lelkész, majd Aradra költözött. 1880-ban a Budapesten megjelenő Vasárnapi Újságban közölte Petőfi összesen 23, javarészt ismeretlen versét a zsenekről közül, illetve 1844-ből. (Kapcsolatukról önálló cikket tettünk közzé az Orosházi Harangszó 2001. húsvéti számában.)

Petőfi selmecbányai és pozsonyi iskolatársa, illetve barátja volt Szeberényi Lajos, akihez a költő több levelet és verset is írt, útjaik azonban elváltak. Róla azért teszünk említést, mert 1862-ben a nyugalmába vonuló Mikolay István orosházi papi állására pályázott, mint szegedi lel-

kész. Az előző évben pontosan Szegeden adta ki *Néhány év Petőfi életéből* című könyvét. Orosházára többen jöttek próbaszónoklatra, a lelkészválasztó közgyűlésen Szeberényi azonban mindössze 67 szavazatot kapott, míg a győztes Győry Vilmos pesti segédlelkész 722-t. (Később Szeberényi Pozsonyban teológiai tanár lett.)

Egy másik, a Petőfi-irodalomban nem jegyzett ismeretségre is rábukkantunk az Orosházi Újság 1930. szeptember 25-ei számában. Az Orosházán élt, köztiszteltnak örvendő 99 éves özvegy Perger Józsefné (született Kelemen Anna) halálhírére közölve a lap leírta, hogy az elhunyt „bizalmas körben sokszor megemlítette, hogy Petőfi Sándort személyesen ismerte és egy nagykarolyi lakodalomban táncolt is vele.”

Boczkó Dániel, az orosházi választókerület 1848-as képviselője a forradalom előtti időkből, a pesti Ellenzéki Kör tagjaként már ismerte a későbbi márciusi ifjakat: Petőfit, Jókait, Vasvárit és másokat.

A Petőfi család több tagja lakott megyénkben, kötődnek Orosházához is. A költő öccsét, Petőfi Istvánt Szabadszálláson keresztelték meg, ő is több evangélikus iskolába járt, így Pesten is, ahol Geist-ék házában lakott, mint kisdíák. Így két évtized múlva ismerősként üdvözölték Csákón, amikor megszabadult a császári fogságból és katonaságtól. 1858-ban Geist Gáspár alkalmazta gazdatisztként a részben Orosházához tartozó 3400 holdas birtokon, melynek legnagyobb része akkor legelő volt. 1872-től a pusztai kondorosi részére költözött, 1880-ban bekövetkezett haláláig élt.

Petőfi István

Az egész birtokot mintagazdasággá fejlesztette, juhtenyésztési eredményei még a külföld elismerését is kivívták. Gyakran megfordult Orosházán is a vásárokon, illetve gazdatiszttársait látogatta. Az 1860-as évek elején megtartott első orosházi szántóversenyen Petőfi István volt a „tollvitellel megbízva”, tehát ő vezette a jegyzőkönyvet. Az orosházi múzeumban is van két értékes dokumentum:

egy 1865-ben keltezett elismervény, valamint egy 1866-os, Csákón kiállított nyugta, ami örzi Petőfi István keze vonását.

Petőfi István 1863 decemberében kötött házasságot Gaylhofer Antóniával, az alsónyáregyházi kastélyban, ahol Sárkány Sámuel evangélikus lelkész, a későbbi püspök „győnyörű beszédet intézett hozzájuk”. A házasság azonban a következő év februárjában felbomlott, bár törvényesen soha nem váltak el. István éppen ezért nem vette feleségül özvegy Bartl Ferencné Varga Máriát, akinek 1876-ban fia született. Irányi István Petőfi-kutató szerint az Istvánnak keresztelt fiú volt az utolsó Petőfi-vér, „szakasztott mása Petőfi Istvánnak”. Bartl Istvánt Geist Gyula taníttatta a szarvasi gimnáziumban, majd valahol a Dunántúlon jegyzőgyakornok lett, aztán az első világháború környékén nyoma veszett.

Kevésbé ismert az, hogy Petőfi felesége, Szendrey Júlia gyermekkorának három évét töltötte el a környéken, miután apját, Szendrey Ignácot 1837-ben gróf Károlyi György orosháza-nagymágocsi uradalmának inspektorává kinevezték. Júlia innen ment a Mezőberényben élő Festeich Vincéné Wenckheim Franciska lánynevelő intézetébe, amely a II. kerületi evangélikus paplakban volt.

Szendrey Ignác 1840 nyarán távozott Erdődre, Júliát ekkor egy pesti intézetbe adták. 1850-ben meghalt Szendrey Ignác felesége és fia is, Júlia édesanyja és testvére, ezután az apa ismét visszatért az orosháza-nagymágocsi uradalomba. 1860-ig élt Mágocson, ahol a Petőfi Sándort elvesztő Júlia hosszabb-rövidebb időt töltött nála, amiről több levele tanúskodik.

Egyetlen fiukat, Zoltánt, apja dicsőnye lengte körül. Csillagnakindult, rövid életútja alatt azonban hullócsillaggá változott. Mikor önpusztító élete befejeződött, még nem töltötte be a 22. születésnapját. A fennmaradt levelekből tudjuk, hogy 1850 áprilisától édesanyjával, Szendrey Júliával itt lakott Mágocson, a nagypapjánál. A Csákón munkálkodó Petőfi István 1858-tól gyámja lett Zoltánnak, valószínű azonban, hogy a pesti iskolák padjait koptató fiatalember csak 1861 nyarán érkezett meg először Csákóra.

Most Petőfi Zoltánnak egyik, Csákóról 1863. augusztus 17-én keltezett, anyjának írt leveléből idézünk: „Múlt szerdán egész nap fekiüdtem nagy fülszaggatásaim miatt, előtte való nap voltunk Orosházán az orvosnál, ki azt rendelte, hogy piócákat rakjanak a fülem mellé, s rendelt még porokat is. A piócákat Franczkóné tette rám, s oly jól ápolt, hogy szintén jól esett.”

1864 augusztusától Petőfi István mellett Csákón gazdasági gyakornok lesz, középiskolai tanulmányait szünetelteti. Nyilvánvalóan komoly gondok lehettek

vele, mert édesanyja 1864. október 26-án az alábbi mondatot is leírta Petőfi Istvánnak: „Az iskola folytatásáról nála szó sem lehet, az csak ürtügy nála, hogy Pestre feljőve szokott korhelykedéseit és rendetlenkedéseit folytathassa.”

Ugyanakkor egy teljesen ismeretlen életrajzi adalékra is ráleltünk. Szintén 1864 októberében Petőfi Zoltán Csákón keresztszülőseget vállalt, mégpedig Raditt Kajetán és Horváth Anna házasságából született Heléna nevű kislánynál. A keresztanya Geist Ilona volt. A gyermek azonban 3 és fél éves korában meghalt.

Petőfi Zoltán élete utolsó éveiben

1865. augusztus 20-án mint magántanuló a szarvasi evangélikus főgimnázium tanári kara előtt a VI. osztály vizsgáit kitűnő eredménnyel tette le. Így jogot nyert arra, hogy az 1865/66-os tanévben megkezdje a gimnázium hetedik osztályát. Ezt azonban nem fejezte be, hét hónap múltán 1866. április 21-én „engedelem nélkül iskolánkban tovább állott” – szól az évkönyvbéli híradás.

Aztán tanult még Nagykőrösön, Szegeden, közben vissza-visszatért Csákóra. Azonban sem nagybátyja, Petőfi István, sem édesanyja, sem nagypapa, Szendrey Ignác, sem keresztapja, Arany János nem tudták megmenteni a Petőfi névhez méltatlanná vált Zoltánt, aki 1870-ben végelgyengülésben halt meg.

KOSZORÚS OSZKÁR

NAGYHETI ELŐZETES

- Virágvasárnap este 18.00 órakor „Keresztelő János” című zenés darab a templomban.
- Nagypénteken este 18.00 órakor passióelőadás az ifjúság szolgálatával a templomban.

Elmélkedés a halálról

„Csak az a vég! –
csak azt tudnám feledni!”
[Madách]

A modernkor embere években sokkal messzebb került a haláltól, mint két-, három- vagy négyszáz évvel ezelőtt élt társai. Igaz, nem fejtettük meg az örök élet titkát, csak éppen nem szeretünk beszélni, szembenézni a halállal. Pedig a halál adja az élet értelmét. Kérdezheti a kedves olvasó: hogyhogya? Az élet és halál kapcsolata számos írónál, gondolkodónál világosan felismert tény. Mert létezik a halál, kényszerít bennünket az élet értelmének, rendeltetésének felfedezésére (vö. Freud).

Eszembe jutott az egykori orvosprofesszor, aki a szemesztere első óráját így kezdte: „Kedves kolleginák és kollegák! Jól jegyezék meg, hogy minden ember meghal egyszer, még talán én is!” A halál kérdése csak az embert foglalkoztatja. Ugyanis ha megfigyeljük például a kótlókat, amelyek védi a csibéjét, észrevehetjük, hogy azonnal otthagya, amint az elpusztul. Ennek ellenére akad egy-két állatfaj, amelyről feltételezhető, hogy fogalmuk van a halálról. Például az elefántok őrzik a beteg vagy sérült társukat, s ha az elpusztul, ágakkal fedik be, azaz bizonyos értelemben eltemetik. Ők tehát másként viselkednek, mint a többi állat, de azért a halál csupán az ember problémája.

Én és sok vallásos ember (a vallási felekezettől függetlenül) úgy gondolja, hogy csak a test hal meg, de a lélek tovább él. Mintha a tudomány legújabb eredményei is ezt igazolnák. Egyes vallások szerint a halott lelke átszáll egy másik testbe és ott él tovább (lélekvándorlás).

Előbbiek miatt felvetődik az istenhit kérdése. Vizi E. Szilveszter agykutató, akadémikus szerint bár az istenhitnek nincs közvetlen tapasztalati tartalma, mégis tény, s közvetett tapasztalati tartalma igenis van.

Az USA évente 16 millió dollárral támogatja a test és lélek kapcsolatának kutatását. A lélekkutatásnál a természettudós beleütközik abba a problémába, amit korunk tudománya szerint lehetetlen megválaszolni. Így válik a természettudományos gondolkodás részévé a hit. Nem véletlen, hogy a természettudósok többsége hisz Istenben. Ugyanis az istenhit nem értelmetlen dolog, de nem is olyasmi, amit az ember teljes egészében képes felfogni. Állatkísérleteknél azt találták, hogy a halálkor, a szív működés és

légzés leállásakor (ilyenkor az agy még működik, az ún. agyhalál csak valamivel később következik be) az agy limbikus (peremi) részén a „boldogsághormon”, a dopamin mintegy kétszázszorosára növekszik. Ebből arra következtettek, hogy a haldoklóban az élet utolsó pillanataiban kellemes érzés idéződik elő. A klinikai halálból (a szívleállás és az agyhalál közti időszak) újraélesztettek egy része kellemes érzésről (pl. fényes világosság, boldogság) számolt be. Ugyanis ekkor az élményekkel rendelkezők olyan határokat lépnek át, amit mi fel sem tudunk fogni és így értelmezni sem vagyunk képesek. Például átlépik az idő- és térhatárt, de a realitás szintjén, azaz nem látomásaik vannak, hanem konkrét élményeik.

Feleségem, amikor egymás után másodsorú élesztették újra, azt mondta: „Ha csak ilyen a halál, nem félek tőle...”. Úgy látszik, mégis van valami a dopamin (boldogsághormon) állatoknál mért növekedésének a halál beálltakor.

De nézzük Dr. Soproni Lajos főorvos nemrég megjelent „Még mindig tabutéma a halál” című cikkét. Ebben nemcsak az eutanáziáról (kegyes halál), hanem a halálra való felkészülés, mind az egyén, mind a család részéről való szükségességéről szóló rész ragadott meg. Ezért adom közre az írást:

„2005. november 28-án, hétfőn 21.05-kor az m1 adásán a Dokuzóna című műsorban az eutanáziáról – jó vagy kegyes halál – volt szó. A témáról szóló francia dokumentumfilm Franciaországban, Svájcban és Hollandiában az eutanáziával kapcsolatos helyzetet ismertette. (Ezekben az országokban nem tiltott az eutanázia, hanem szabályozzák.) Bemutatták, hogy ki milyen formában kérheti életének idő előtti befejezését. Nyilatkozott az a személy, aki kéri a végrehajtást, a család, az illetékes egészségügyi hatóság; és nyilatkozott a végrehajtást végző orvos is. Bemutatták azt a helyiséget, ahol kívánságára utolsó óráit tölti az illető, mivel sok olyan személy is ide jön meghalni, akinek országában tiltott az eutanázia. Megmutatták a gyógyszert, még a nevét is megmondták, amely orvosi rendelvényre kijelölt gyógyszertárban kapható.

A filmet 23.45-kor egy beszélgetés követte, melynek résztvevője volt Sándor Judit, az eutanáziával foglalkozó ügyvéd, Békési Andrea gyermekonkológus. A

beszélgetésből nem derült ki az eutanázia helyzete (azaz tilos volna) Magyarországon. Az évek óta hallott érveket és ellenérveket lehetett hallani. Az a megállapítás nekem új volt, hogy gyermekek tizenkét év után kérhetik az eutanáziát. Nem derült ki, hogy az említett országban vagy Magyarországon van-e így? Nem tudom, hogy egy tizenéves gyermek mennyire döntésképes e témában? Néhány dolog viszont kiderült! (A családok nincsenek felkészülve a halálra. Nem beszélnek róla a téma kényes voltára való tekintettel, vagy ki tudja, miért?)

1. Nincs tisztázva a családon belül, ki hogyan képzei el a temetését, hagyományosan (koporsóban, sírban, hamvasztásos, urnás, szétszórásos) pappal vagy valaki, aki beszédet mond családi körben, esetleg nyilvánosan, zenével, és milyenek. Utolsó óráit család mellett, egyedül, mindenkitől távol tölteni, s emberhez méltóan szeretne meghalni.

2. Az eutanázia az, ha egy beteg nem óhajtja utolsó óráit gépekkel, szenvedve eltölteni. Ezt előre egyeztetni kell a családon belül, s a kórházzal. Az eutanázia kérdése Magyarországon ma még nem rendezett, de eljön az idő, mikor erről természetes lesz beszélni és rendelkezni.”

Az eutanáziának két változata van: a passzív és az aktív. Passzív eutanáziánál pl. a csak gépi lélegeztetéssel és/vagy gyógyszeresen életben tartott egyénnél megszüntetjük ezek adását. Az aktív eutanáziánál valamilyen „gyógyszerrel” (pl. nagy adag morfiuminjekcióval) idézik elő az élet megszűnését. Az eutanázia a keresztény etika elveivel ellenkezik, de jogilag is problémás, mert visszaélésre ad lehetőséget (pl. a vagyona éhes örökös, rokon családsága révén). Ugyanis az emberiség etikailag, spirituálisan még nem érett a bevezetésére. Ezen ellenérvek mellett vannak érvek is a bevezetés mellett.

„3. A szervátültetés. Ha valaki nem járul hozzá, hogy halála után vagy a klinikai halál után vagy a klinikai halál állapotában szerveit más, arra rászoruló személynek adják, azt életében be kell jelentenie. Ezt a központi nyilvántartó őrzi, és amikor szóba kerül, az illetékes egészségügyi intézet, ahol a szervátültetést végeznék, megtudakolja a központi nyilvántartótól, ha nincs tiltás,

csak akkor végezhetik el a szerv vagy szervek átültetését. Sok esetben a család nem tud erről, s a betegágyánál derül ki, hogy az illető személy életében nem tiltakozott szervei felhasználásáról, és komoly viták támadnak ezekben a pillanatokban. Hirtelen éri a hír a hozzátartozókat, hogy családtagjuk szerveinek felhasználásával esetleg egyszerre több embert is megmenthetnek. Hiszen fordított eset is lehet, amikor más ember szervei menthetik meg a mi betegünket.

4. Az élet pillanatában benne van a halál pillanata is. Egyszer mindenki meghal, csak az a kérdés, hogy mikor, és van-e időnk arra, hogy felkészüljünk, hirtelen mindent elrendezzünk magunk körül.
5. Talán ezért érdemes foglalkozni és megbarátkozni a halál gondolatával; felretéve minden ellenérzést és viszolygást."

Az előzőekben több, halálkörüli problémát mutattam be. Ezek felemlítése nem felesleges, hiszen minden emberre vonatkozik és ezért fel kell készülni arra is, hogy előbb-utóbb meghal. Bármilyen fájdalmas is ez, be fog következni, mert a ha-

lál a születés pillanatának velejárója. Külön-külön nem létezik. Ez tény. Ezért célszerű az eddig – sőt még ma is – tabunak számító halálról, annak bekövetkeztekori teendőkről, az elmenni készülő kívánságáról jó előre beszélni a családon belül. Ehhez próbáltam „mankót”, segítséget adni a felsorolt 5 ponttal.

Ezeket a felvetéseken érdemes elidőzni, és mint útmutatásul, készülni a halálra, amire Ádám, az Ember tragédiájában így felel: „Csak az a vég! – csak azt tudnám feledni!”

Ádám kétségbeesésének ellensúlyozására és hitünk megerősítésére idézek egy költőt és egy író, hogy ők hogyan vélekedtek a hitről és a halálról. Bárcsak mi is így tudnánk gondolkodni!

Elsőnek Ady-t szólaltatom meg:

*Hiszek hitetlenül Istenben,
mert hinni akarok...
... most minden-minden imává vált...
... Isten, Krisztus, Erény és sorban
Minden, mit áhitok
S mért áhitok? – ez magamnál is,
Óh, jaj, nagyobb titok.*

Most pedig lássuk Gárdonyit:

*„A halál nekem nem fekete börtön,
Nem fájlaló, nem is rít semmiképpen.
Egy ajtó bezárul itt lenn a Földön,
Egy ajtó kinyílik fenn az Égen.*

Elgondolkodtató, hogy az USA-nak a 16 millió dolláros kutatási támogatása a lélek és a test kapcsolatának felderítésére miért is van. Ennek okát abban látom, hogy bár tudjuk az emberi test összetételét, génről génről, molekuláról molekulára, de hogy mi az élet mint olyan, nem tudjuk. Csak az életjelenségeket ismerjük. Hiába állítanánk elő a megfelelő vegyületeket és raknánk össze az emberi testben megfelelően, ez csak egy keverék lenne, mert hiányzik belőle valami, amit életnek, léleknek nevezünk.

Tovább menve: a halál pillanatában mind az élő, mind a holt test kémiailag csaknem azonos, csak az élet, a lélek béna léte különbözteti meg őket (pl. baleseti halál). Íme, itt ér véget az emberi tudás, ezért misztikus és tabu még mindig a halál. Ugyanis a lélek, az élet egy testetlen, anyagtalan és a tudomány számára megfoghatatlan valami.

Dr. KISS A. SÁNDOR

Városalapítási koncert

Városunk fúvószenekarát elődeink 1929-ben alapították meg Orosházán. A megalakulás után az együttes az Önkéntes Tűzoltó Egyesület keretein belül tevékenykedett. A II. világháború a zenészek életében is komoly nyomokat hagyott, de azt követően ismét összeálltak. Nagyon sok fellépésük volt, hiszen akkor a megyében szinte egyedüli zenekarként működtek, s a kor divatjának megfelelően indulókat, polkákat, operettrészleteket játszottak Szabó Mihály, majd később K. Tóth Lajos vezetésével. 1979-től Városi Fúvószenekarként tevékenykedtek tovább a művelődési ház keretein belül. A fúvószenekarok országos minősítésén először bronz, majd ezüst diplomát szereztek.

1982-ben a jelenlegi karnagy, K. Tóth László édesapjától átvette a karmesteri pálcát. Valójában ekkor fiatalodott meg az együttes. A zenészek nagy része általános iskolai és középiskolás diák, de egyre több felnőtt korú tagjuk is van. Szinte minden műfajt játszó a zenekar, repertoárján a komolyzenétől a dixielandig minden megtalálható.

Orosházán több hagyományt teremtett a zenekar: ilyen például a település alapításának évfordulóján adott komolyzenei hangverseny is, amit 1969 óta rend-

szeresen megtartanak az evangélikus templomban. Másik büszkeségük a szilveszteri hangverseny, melyet 1989-ben rendeztek meg először, és azóta minden évben nagy sikert arat. 2004-ben indították el Orosházán a Fürdővárosok Fúvószenekarainak Fesztiválját. Számos fúvós-találkozón szerepelek kiemelkedő sikerrel, s a sok meghívásnak köszönhetően jártak már Lengyelországban, Finnországban, Németországban és Romániában is. Magyarországon is sokat zenélnek, évente általában 40-45 fellépésnek tesznek eleget.

A fúvószenekarok országos minősítésén 2005-ben három kategóriában – koncertzenekari, menetzenekari és showzenekari – vállalták a megmérettetést, és mindhárom kategóriában Kiemelt Arany Diploma minősítést értek el.

Büszkék arra, hogy tagjaik mind orosháziak, saját nevelésű fiatal zenészek.

Az Orosházi Fúvószenekar idén 2006. április 23-án, vasárnap 18.00 órakor tartja – immár 37. – ünnepi hangversenyét városunk alapítása alkalmából, természetesen változatlan helyszínen, Orosháza szép, műemléki evangélikus templomában, ahova minden, zenét szerető, kedvelő érdeklődőt nagyon sok szeretettel várunk.

MŰSOR

Erkel Ferenc: *Magyar ünnepi nyitány*
Bartók Béla: *Este a székelyeknél*
Mozart: *Az Éj királynőjének áriája a Varázsfuvola című operából* (közreműködik: Nagy Krisztina énekművész)
Gottfried Veit: *Meran* (nyitány)
Albinoni: *Adagio*
Verdi: *Nabucco* (nyitány)
Erkel Ferenc: *Hazám, hazám* (Bánk bán)

Vezényel:
K. Tóth László karnagy

Dietrich Bonhoeffer emlékezete

100 éve született a mártír evangélikus teológus (I. rész)

Kétségtelen, hogy nincs még egy olyan 20. századi evangélikus teológus, aki oly mértékben képes lenne megragadni az emberek képzeletét, mint a 100 éve született Dietrich Bonhoeffer. Ez a megkülönböztető figyelem egyrészt tudományos munkásságának, azoknak a rejtélyes, sokféle módon értelmezhető és híresen ellentmondásos teológiai kategóriáknak köszönhető, melyeket az utókor később felkapott, számtalanféle módon használt és kihasznál: ilyenek pl. a *bibliai szövegek nem vallásos értelmezése*, a *vallástalan kereszténység*, a *nagykorúvá vált világ*, a *drága kegyelem* vagy a *titkos tanítás*. Mivel pedig Bonhoeffer nem volt a szó klasszikus értelmében vett rendszeres gondolkodó, aki ezeket a fogalmakat körültekintő érveléssel és aprólékos precizitással kifejtette volna – erre életkörülményei és korai halála miatt sem nyílt alkalma –, ezért töredékes gondolataira gyakorlatilag bármilyen, egy tökéletesen konzervatív és egy szélsőségesen radikális teológiát is fel lehet építeni. Túl azonban gondolatainak ezen az elsősorban teológiai köröket érintő közkeletűségén, Bonhoeffer népszerűségének van egy másik, sokkal alapvetőbb oka is, ami miatt minden embernek érdemes (nekünk evangélikusoknak pedig egyenesen kötelező) megismerni a történetét: ez pedig Bonhoeffer személyiségéből, magából az emberből fakad.

Dietrich Bonhoeffer olyan ember volt, akiben a kimondott szó és a tett egyesült: tudatosan élte is azt, amiről beszélt. Gondolkodó hívő és hívő gondolkodó, akinél a teológiával való foglalkozás nem merült ki egyfajta, a tudomány elefántcsonttornyába zárkózott kényelmes filozofálgatásban, hanem akit komolyan gondolt hite mindig konkrét etikai kérdések és gyötrelmes válaszutak elé állított. Ő pedig válaszolt és választott – és sohasem a könnyebbik utat. Általánosan elfogadott nézet, hogy Bonhoeffer érdeklődésének homlokterében egész életében mindig a *krisztológiai* kérdés állt, vagyis az, hogy „kicsoda ma (ebben és ebben a világpolitikai, társadalmi, kulturális stb. környezetben) Jézus Krisztus?” Bonhoeffer azonban itt nem állt meg. Számára ennél is fontosabb volt ennek a kérdésnek a természetes folyománya: a „mit tenne ma Jézus Krisztus?“, azaz mit jelent az egyes emberre nézve Jézust követni az adott világpolitikai, társadalmi, kulturális környezetben? Csak ennek a függvényében

válik érthetővé az, hogy miképp lesz egy eredetileg meggyőződéses pacifista keresztény ember a Hitler ellen merényletet szervező összeesküvés tagjává. Ugyanakkor tanításának felkapott kategóriái is csak eredeti kontextusukba visszahelyezve, azaz életútjának a tükrében nyerik el helyes értelmüket. Bonhoeffer üzenetétől elválaszthatatlan Bonhoeffer élete.

Életútja

Dietrich Bonhoeffer 1906. február 4-én született Breslauban. Apja egyetemi professzor, aki a pszichiátria és a neurológia területén komoly tekintélynek számított. Hasonlóan a század több jeles teológusához, családjában a teológiával való foglalkozás hagyományosnak volt nevezhető: nagyapja, Karl-Alfred a császár udvari káplánja, míg anyai dédapja, Karl-August von Hase a 19. század egyik legkiemelkedőbb egyháztörténésze volt.

A család később Berlinbe költözött, ahol Bonhoeffer érdeklődése korán kialakult, 12 évesen már teológiai jellegű műveket olvasott. Tanulmányai során Tübingenben és Berlinben a kor kimagasló liberális teológusait (Adolf von Harnack, Reinhold Seeberg) hallgatta, disszertációjával (A szentek közössége) pedig kivívta a század egyik legmeghatározóbb dogmatikusának, Karl Barth-nak a tiszteletét, aki hosszasan dicsérte a művet.

Tanulmányai befejeztével (1927) rövid ideig egy német nyelvű gyülekezetben szolgált Barcelonában, mielőtt visszatért Berlinbe, ahol a rendszeres teológiai tanácsk előadója lett (1930).

Hitler 1932-es hatalomra kerülése alapvetően változtatta meg Bonhoeffer életét; ahogy barátja, Eberhard Bethge fogalmazott: „a náci történelem elrabolta tőle a kezdeményezést”, azaz életének inentől számított minden további lépése egyben a náci által felvetett problémákra adott válaszként is tekinthető. A hatalomátvétel a német evangélikusság körében is krízist robbantott ki, Bonhoeffer pedig elkötelezte magát a náci ideológiával egyetértő, kollaboráns Deutsche Christennel szemben a német Hitvalló Egyház oldalán. 1933-ban Bonhoeffer már úgy látta, hogy akadémiai munkáját ilyen politikai körülmények között nem tudja többé tisztességesen végezni, így szakított a tudományos pályával és Londonban vállalt lelkipásztori szolgálatot. Közben megpróbáltamegértetni a britekkel a német egyházban végbemenő folyamatokat, de nem bírta sokáig a békés tétlenséget: 1935-ben visszatért Németországba, hogy a Hitvalló Egyház illegális lelkészképző szemináriumát vezesse. Ez a rendhagyó és forradalmi intézmény a teológiai oktatást egy szoros, testvéri közteléseken alapuló kapcsolatba ágyazva próbálta megvalósítani, tehát a szokványos akadémiai kurzusok mellett a jelölteknek azt akarták átadni, hogy mit jelent teljes odaszentelődésben és testvéri szeretetben, valódi tanítványként követni az Úr Jézust. Az iskola léte persze nem maradt sokáig titokban a Gestapo előtt, amit az 1940-ben be is zárt, Bonhoeffer azonban addigra már elkészült két, az iskolában alkalmazott alapelveket kifejtő munkájával (Követés, Közös élet).

A háború nyilvánvaló kitérője előtt Bonhoeffer – amerikai barátai biztatására – elhagyta Németországot, ám az otthon élő elnyomott keresztény testvéreiért érzett felelősség hamar visszatérésre sarkallta. A Német Titkosszolgálatnál lett összekötő, és itt szervezték be az ellenállásba is, amivel már 1938-ban felvette a kapcsolatot. Ő tolmácsolhatja a brit kormány felé az ellenállásnak a fegyverletelről alkotott elképzeléseit. Amikor a tárgyalások kudarcot vallottak, sokan arra a következtetésre jutottak a mozgalomban, hogy egyetlen menekülési útvonalként már csak a Führer meggyilkolása maradt. Bonhoeffer dilemmája volt, hogy megrogzött pacifizmusát és keresztény hitét hogyan egyeztesse össze a zsarnok elleni merénnyel, de végül döntött: a zsarnoknak vesznie kell.

☞ A Gestapo 1943. április 5-én tartóztatta le Bonhoeffert az ellenállásban való részvétel vádjával. És bár a tervezett merényletet még nem kísérelték meg végrehajtani, bűnösségére utaló jelek már voltak, így a következő 18 hónapot a berlini Tegel börtönben töltötte. Több vázlatos munkáját és a *Börtönleveleket* itt írta meg, a híres bonhoefferi kategóriák többsége is ebből az időszakból származik. Bűnösségére végleg 1944 szeptemberében derült fény, innentől fogva sorsa megpecsételődött. Amikor névsorolvasásnál a flossenburgi kivégzőtáborba induló vonatra parancsoltak között az ő nevét is említették, így szólt barátjához: „Ez itt a vég – számomra az élet kezdete.” 1945. április 8-án éjszaka a hadbírótság kötél általi halálra ítélte, amit másnap hajnalban végre is hajtottak.

Bonhoeffer egészen fiatal kora óta érezte, hogy a teológia művelése lesz a hivatása. Élete vége felé azonban felfedezte, hogy az ő elhívása igazából egészen másra vonatkozik: hogy feláldozza életét keresztény hitéért. Ezért is jegyezte meg helyesen egyik későbbi kutatója: „Bonhoeffer élete és halála a keresztény mártíromság évkönyveibe tartozik.” *Folyt. köv.*

NÁNAI LÁSZLÓ ENDRE
segédlelkész

Bonhoeffer a Vatikánban

Bonhoeffer már tanulóéveiben nyitott volt az ökumenikus gondolkodásra, egyszer úgy fejezte ki magát, hogy amikor tanulmányúton járt Rómában, felismerte, „mit is jelent valójában az egyház”. Későbbi ökumenikus kapcsolatai nemcsak keresztény gondolkodását termékenyítették meg, de segítették a hitleri örülettel szembeni ellenállásában is. Sógora, *Hans von Dohnanyi* (a magyar zeneszerző és előadóművész, *Dohnanyi Ernő* első házasságából származó fia, aki Bonhoeffer *Christine* nevű nővérét vette feleségül) révén került kapcsolatba a Vatikánban. A kutatók szerint Hans von Dohnanyi az egyik ellenállási csoport központi alakja, sőt „motorja” volt. Bonhoeffer már 1939 óta ápolta vatikáni kapcsolatokat keresztül lépett érintkezésbe nyugati kormánykörökkel. A háború első éveiben többször tárgyalt a Vatikánban a pápai kúria főpapjaival. „... az előkerült adatok szerint XII. Piusz pápa is fogadta és ösztönözte.”

(rosdy) *Katolikus hetilapól*

Kései visszapillantás

Székács József és a korabeli választási kampány

Székács József evangélikus püspök, Orosháza szülötte 1865–1869-ig köztudottan az orosházi kerület országgyűlési képviselője volt. Nehezen viselte az országgyűlési korteshadjáratot. A korabeli írásokból a következő kép bontakozik ki: Székács József ellenjelöltje Justh István szentetornyai nagybirtokos (Justh Gyula későbbi képviselő, majd házelnök és Justh Zsigmond író, színházalapító édesapja) volt.

A 141 év előtti választást Justh-ék részéről óriási korteshadjárat előzte meg. Ha hinni lehet a krónikáknak, nap nap után 150-200 kocsival mentek ki Orosházáról Justh szentetornyai kastélyába. A hosszú kocsisor előtt pedig mindig 30-40 emberből álló lovas bandérium haladt kettesével. Ezt egy baljában zászlót tartó lovas vezette, aki ha megemelte kócsagtollas kalapját, a kíséret mindannyiszor egetverő éljenzésben tört ki.

A visszaindulás mindig a vacsora és ivászat után következett el. S amikor alkonyattájt nagy zajjal jöttek vissza, a Pesti (ma Kossuth) utca tele volt kíváncsiakkal, mert a nagy, zajos tömeg mindig érdekes látvány volt. A Justh-pártiak azt hitték, hogy az egész környék velük tart, illetve, hogy Orosháza is Justh-párti, ezért nem igen bántották (mint ilyenkor szokás) a Székács-pártot, de azért oda-oda dobtak egy kis „pirulát”, de ez volt a legtöbb, amit tettek: „*Nem kell nekünk olyan pap, aki pápens után kap.*” Nem papválasztásról

volt szó, de a mondanivalójuk így jött ki versben. A Székács-pártiak meg azt kántálták: „*Kimentetek: megettétek a szamárhúst!*” Ugyanis azt beszéltek, hogy Székács kortesei egyszer olyan sokan mentek ki Justh-hoz, hogy a majorban található borjú és birka nem volt elég a megvendégelésükre, ezért a szamarat is levágták. De hogy ez igaz volt-e, az nem bizonyos.

Amikor eljött a választás ideje, a Justh-hívek mint a forgósél gyülekeztek a főtérre, a Székács-párt pedig az Udvardiné (?) háza előtt csendben, rendben. Amikor már tudni lehetett, hogy Székács József lesz a győztes, a dühös Justh-pártiak Székács inspektor lakása előtt gyülekeztek, ahol Székács a fiánál szállva volt.

Már vagy kétszázan együtt voltak, s be akartak menni Székácshoz, de valami félreértés támadt a két párt emberei közt, amire aztán bezárták előttük a kaput.

Erre az utcán rekedt Justh-pártiak kövekkel bevették az összes ablakot, a kaput pedig hosszú ostrom után betörték, és behatoltak az udvarba. Amikor aztán valamennyien benn voltak, lelohadt a mérgük, egy kicsit szétnéztek az udvarban, s szép csendesen eltávoztak.

Amint később kiderült, a Justh-pártiak tisztelegni akartak Székácsnál, az új követnél, de a Székács-pártiak azt hitték, hogy bántalmazni akarják Székácsot, ezért zárták be előttük a kaput.

VERASZTÓ ANTAL

Székács temetése és újratemetése

1876 óta a Kerepesi temető egyik legrégebbi parcellájában volt a néhai nagynevű evangélikus püspöknek, mint akkoriban nevezték „*az ország papjának*”, Székács Józsefnek a sírja.

Nt. Győry Vilmos igazgató lelkész az orosházi evangélikus egyház presbitériumának 1876. augusztusi ülésén köszönetét fejezte ki mind a maga, mind az egész gyászoló Székács család nevében: „*a presbitérium, a községi érdemes elöljáróság iránt, mint kik Székács József pesti ev. lelkész s volt bányakerületi Superintendens – Orosháza szülöttje – temetése alkalmával magukat képviseltették; úgyszinté azon egyesek iránt, kik e küldetésben szíves készséggel résztvettek.*” (Síremlékét 1877. október 31-én leplezték le, ekkor veje, Győry Vilmos tartott gyászbeszédet.)

Több mint fél évszázad után, 1930-ban méltóbb helyre került a nagynevű főpásztor teteme. Az 1930 januárjában exhumált hamvakat az úgynevezett „Pantheonparcellába” temették újra. (Székács József újratemetésének híre késői ugyan, de kevésbé köztudott, életrajzírói sem említik.) Az exhumálásnál a család összes életben lévő tagja jelen volt, s a bányai evangélikus egyházkerületet vitéz dr. Kendeh Kirchnopf Gusztáv kerületi központi lelkész, a pesti magyar evangélikus egyházat pedig Kemény Lajos igazgató-lelkész képviselte a kegyeletes aktusnál. Az egyház babérkoszorút helyezett az új sírboltra, ezzel a felírással: „*Székács József halhatatlan emlékének, a pesti evangélikus magyar egyház.*”

VERASZTÓ ANTAL

Ő választott minket

„Nem ti választottatok engem,
hanem én választottalak titeket.”

[Jn 15,16]

Ezzel az igével töből lementszi és kárhozatra veti az álszentek minden Isten-ellenes kevélységét, mintha ők valami sokat tennének, s érdemükkel engesztelhetnék ki, s tehetnék barátjukká az Istent. Mi másat tesznek az ilyenek, mint hogy ők szeretnék a kiválasztást kezdeményezni? Elsők akarnak lenni, hogy ön-érdemük legyen az első lépés az üdvösség útján, Isten kegyelme pedig csak ez után kullogjon. Azt szeretnék, hogy ne Isten válasszon ki minket, hanem mi keressük Istent, s tegyük barátunkká. Mert dicsekedni szeretnének, hogy Isten kapott tőlük valamit. Így szeretné a világ tulajdon elsődleges cselekedeteivel kiérdemelni az Isten kegyelmét. Pedig a helyzet ez: „Nem ti választottatok engem.” Azaz: nem timagatokért, hanem énérettem lettetek barátaim. Mert ha timagatokért lettetek volna azzá, akkor érdemetekre kellett volna néztem. Holott nem arra néztem, hanem egyedül én kezdtem, s vittem véghez a kiengesztelést. Én vonlak titeket magamhoz, én ajándékozom néktek mindenemet, hogy se a magatok, se a világ jócselekedeteivel és érdemével ne dicsekedhessetek, hanem egyedül az én kegyelmes szeretetemmel. Mert nem ti találtatok meg engem, hanem nekem kellett titeket megkeresnem, s hazahoznom, mikor Isten ismeretétől távol, idegenben tévelyegtetek, s kárhozatban ültetek, mint a többiek.

Én akkor eljöttem, s előhívtalak beneteket a sötétből, előbb, mint ti azt kértétek vagy érte valamit is tettetek volna. Így lettünk barátok. Tehát ti vettetek tőlem, s nem én tőletek. S mindazt, amit kaptatok, ingyen, tiszta irgalomból kaptátok. Ahogy az Luther „Jer, örvendjünk, keresztvények” című könyvében olvasható:

*Krisztus te értem megholtál,
Kárhozatból megváltottál;
A törvényt értem betöltéd,
Atyádat megengeszteléd.*

Egyházközségünk lapjának – az Orosházi Harangszónak – készítésében tüsténkedtem, amikor 2006. február 14-én Isten újra elem hozta ezt az igét a lutheran.hu általam ritkán használt levelező-rendszerénél által. Talán ha havonta egyszer-kétszer néztem meg ezt a levelezést, aminek csak technikai oka van, és ezen a

keddi napon éppen „véletlenül” belenéztem, hogy találok-e valami fontosat. S újra meglepődve és megrendülve olvastam el az Úr Jézus igéjét, életem egyik kulcsigéjét.

1995-ben történt, az első esperesválasztási folyamatban. Még csak alig 2 éve voltam orosházi lelkész, amikor sor került az esperes választására, mivel elődöm, Pintér János esperes szolgálati ideje le- és betelt. A választás emberi részleteitől most eltekintek, mert nem a legszebb emlékeket idézném fel, s ezzel vétenék az Úr Jézus megbocsátásra vonatkozó tanítása ellen, úgyhogy most ezzel az igével kapcsolatos élményemet szeretném bizonyosságtételként közreadni. 1995-ben a választások előtt, alatt, után súlyos lelki kétségek gyötörtek, amelyeknek az volt a lényege, hogy „mértó vagyok-e én egyáltalán erre a szolgálatra”? S természetesen soroltam magamnak a vétkeimet, bűneimet, hibáimat, és egyre komorabb lett a kedvem, mert egyre inkább azt láttam, hogy nem vagyok méltó a szolgálatra, és ez egyre jobban ránehezedett a lelkemre. S ebben a lelki küzdelemben az Úr Jézus egyszerűen eszembe juttatta ezt a szent igét, „csak úgy, magától beugrott”, s gondolkodni kezdtem rajta. „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.” De akkor – talán a nagy ellenség intézte így – az jutott eszembe, hogy bizonyára csak „önvédelemből” vagy saját magam kimagyarázása miatt „ugrott be” ez a szent igé, és csak – úgy mond – kisajátítom magamnak.

Jó néhány hónap telt el ebben a vívásban, gyötrelomban, s mivel az egyházmegye gyülekezeteinek többsége (egy kivétellel) rám szavazott, ebben már egy biztató jelt láttam, de még mindig voltak kétségeim, egészen az első beiktatási istentiszteletig.

1995. hideg decemberében az orosházi templomban D. Dr. Harmati Béla püspök úr iktatott be az esperesi szolgálatba, és akkor történt valami, ami csak felülről irányított lehetett. Mint említettem, hónapok óta küzdöttem ezzel az igével – „nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket” –, de mert nem voltam benne biztos, hogy ez nekem (is) szól, az iktatási meghívóra egy egészen más ígét írtam, s az általános gyakorlat az volt, hogy a beiktatást végző püspök az iktatandó által választott ige alapján hirdeti az evangéliumot.

Bevonultunk a szépen megtelt orosházi templomba (nem mintha nem lett volna még hely), és vártam, hogy a püspök felolvassa a meghívón található ígét, vagy ha nem azt, akkor vajon mit. Egészen addig nyugodtan álltam, amíg el nem hangzott a teljes bevezető mondat: „Ünneplő Gyülekezet, Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban, hallgassátok meg Isten szent igéjét Jn 15,16k szerint a következőképpen: „Jézus mondja: nem ti választottatok engem, hanem én választottalak ki titeket.” Mint a Szentlélek tüzeként lobbant fel a lelkebben, hogy ez az ige mégis csak szól nekem (is), sőt most ebben a helyzetben nagyon határozottan nekem szól. S az akkori püspökünk megkezdte az igehirdetését, amelynek ezt a címet adta: „János üzen Jánosnak” – és másnap a Békés Megyei Hírlap is pontosan ezzel a címmel leköszölte a beiktatás híret, és részleteket is az igehirdetésből.

Azóta – azaz 11 éve – sokszor eszembe jut ez a szent igé, és most, hogy a Harangszó újságunk 2006. böjt-húsvéti számát készítettük elő, Isten ismét elem hozta – most az interneten keresztül –, s mely indítást éreztem arra, hogy közreadjam. Bizonyosságtételemet fogadják szeretettel.

RIBÁR JÁNOS

ÓVODAI BEIRATKOZÁS

Szeretettel tájékoztatjuk a Kedves Szülőket, hogy óvodánkba a beiratkozás 2006. március 13-án, hétfőn és 14-én, kedden 8–17 óra között lesz. Intézményünk ökumenikus nyitottságú evangélikus óvoda. Várjuk mindazokat a szülőket, akik fontosnak tartják a keresztyén nevelést, és egy szeretettel teli közönségben szeretnék biztosítani gyermekeik testi-lelki-szellemi növekedését. Csoportszobáink galériásak, udvarunk változatos, természetes anyagokkal kialakított játszótérrel kínálja a kicsiknek. Az érdeklődő szülőket (előzetes bejelentkezés után) bármikor szeretettel fogadjuk! Címünk: Hajnal Evangélikus Óvoda, Orosháza, Hajnal u. 7. · Telefon: 68/512-590

(RÉVÉSZ JÓZSEFNÉ óvodavezető)

Czikora Lajos búcsúzik Gombkötő Mihálytól

2006. február 8-án kísérték el Kardoskúton utolsó földi útjára Gombkötő Mihályt, aki 79 éves korában adta vissza életét Teremtő és Megváltó Istenének. Megható szeretettel búcsúztunk attól, aki sok évtizeden keresztül hűséges szolgálja volt az Úr Jézus Krisztusnak a kardoskúti evangélikus gyülekezetben.

Czikora Lajos testvérünk, régebben kardoskúti lakos, testvéri szeretettel és többek között a következő szavakkal emlékezik meg Gombkötő Mihályról:

„Lehetetlen úgy búcsúznunk tőle, hogy ne idézzük fel a múltat. Egyszerű parasztszalád gyermeke volt. Az akkori idők kemény, kegyetlen, embert nem kímélő élete volt az övé. 10 éves is alig volt, amikor – a zene iránti szeretet miatt – saját maga készítette hegedűn zenélni tanult. Szerette volna továbbfejleszteni az Istentől kapott tehetségét, de sajnos közbeszólt a háború, s megakadályozta ebben. De így is sok örömet szerzett magának, családjának, népes baráti társaságának, büfelejtő zenélésével. 1944-ben, alig 18 évesen leventeként katona lett, ott kellett hagynia szüleit, testvéreit, az akáclobos tanyát. Egy súlyos kézlövés után szovjet

hadifogolytáborba került, s az ott átélt megrázkódtatásokat egy könyvben örökítette meg, amelynek címe: Levente voltam.”

Figyelemre méltó írás. (A könyv 1994-ben, azaz 12 évvel ezelőtt készült el, és került ízléses zöld keménykötésbe. Az előszót hozzá Győri Gábor volt orosházi lelkes, jelenleg pesti esperes írta.) Gombkötő Mihály – folytatódik az írás –

„1945 telén betegen érkezett haza. Isten kegyelme vele volt: sebesülése és a rossz ellátás miatt hónapokig élet és halál között volt. Édesapja lovas kocsival hordta Pusztaközpontba, az orvoshoz. Aggódom nézett beteg fiára, aki nagyon közel volt a halálhoz. Isten azonban megmentette szülei, testvérei, szerettei és a kardoskúti gyülekezet örömeire. Visszanyerve egészségét családot alapított Margitka feleségével közösen, és ezután mintegy 56 esztendőig éltek együtt szeretetben. Az élet küzdelmes volt: gyermek, unokák, dédunokák érkezése szépítette az életüket. Most pedig elérkezett a búcsú. Távozása családjának is, a gyülekezetnek is nagy szomorúságot okozott. Hiányozni fog mindazoknak,

akik szerettük és tiszteltük. S hogyan is búcsúzzon a volt barát? Bizakodva Isten megbocsátó szeretetében! Mi, emberek, olykor vétünk egymás ellen, de jó az Isten és megbocsátja nekünk tévedéseinket. A családnak is hiányozni fog, az elment (előrement), de az itt maradt gyülekezetnek is, amelynek történetében alakja – sokféle szolgálatának köszönhetően – egy külön fejezetet alkot majd.

Gyöngybetűkkel írt pénztárkönyv, valamint a nagy hűséggel végzett kántori szolgálat felejthetetlen. Istenbe vetett reménységgel búcsúzzunk tőle. Az igazak emléke örökké él!”

Ezeket a sorokat írta meghatódott lélekkel Czikora Lajos testvérünk. Végül: Gombkötő Mihály kedves testvérünk 1926. szeptember 26-án látta meg a napvilágot, és 2006. január 31-én ment haza Megváltó Urához.

Emlékét megőrzi a múlandó emberi emlékezet, de a mi igazi vigaszunk maga az Úr Jézus Krisztus, aki helyet készít minden benne hívőnek az Örök Országban!

SZERKESZTŐ

Emlékmű a kommunizmus áldozatainak

Akommunizmus áldozatainak állítanak emlékművet Washingtonban, amelynek munkálatait még az idén elkezdik. Az emlékműnek a Capitolium dombján helyet adományozó törvényt még Bill Clinton írta alá. Magánadományokból a pénz 75 százaléka már összegyűlt. Az emlékmű a szabadság istennőjét ábrázoló alkotás 3 méter magas bronz másolata lesz, az eredetét 1989-ben egy kínai ellenzéki állította fel a Tienanmen téren, de azután

eltaposták a hadsereg tankjai. A felirat gyászolja „a kommunizmus több mint százezer áldozatát”, és szabadságot követel valamennyi rab nemzetnek és népnek.

A Szovjetunió felett 1960-ban lelőtt U2-es kémrepülőgép pilótájának, néhai Francis Gary Powersnek a fia pedig azt tervezi, hogy online hidegháborús múzeumát a valóságban is megépíti.

MTI

Gyülekezeti alkalmaink

- Vasárnap 9.00 óra: gyermek-istentisztelet.
- Vasárnap 10.00 óra: istentisztelet.
- Kedd 8.00 óra: reggeli áhítat.
- Kedd 14.00–18.00 óra: nyugdíjasklub.
- Szerda 17.00 óra: bibliaóra.
- Csütörtök 14.00–17.00 óra: nyugdíjasklub.
- Csütörtök 17.00 óra: istentisztelet.
- Péntek 8.00 óra: reggeli áhítat.
- Szombat 9.00 óra: konfirmandusóra.
- Szombat 17.00 óra: ifjúsági bibliaóra és ifjúsági gyülekezet.

Minden alkalom egy-egy lehetőség – az igén keresztül – Jézussal, a mi élő Urunkkal találkozni. S ha valaki Vele találkozik, csodálatos élményben részesül. Hívogatunk mindenkit, hogy találkozzon az Úr Jézussal, mert mennyei ajándékban részesül.

Feltétlenül adjuk tovább adónk 1+1%-át!

Adónk egyik 1%-ával valamelyik egyházat támogathatjuk (nem gyülekezetet), másik 1%-át pedig közhasznú intézmény (alapítvány) támogatására fordíthatjuk. A két 1% nem vonható össze. Nem lehet tehát sem két egyházat, sem két alapítványt 1-1 százalékkal támogatni. Evangélikus egyházunk technikai száma: MEE 0035.

Zomba ünnepe

Levél érkezett a zombai evangélikus gyülekezetétől. Meghívó 2005. december 18-án 14.00 órára, a templom új orgonájának felszentelésére. „... Hálaadással énekeljétek szívetekben az Istennek...” [Kol3,16b]

Természetes, hogy ott kell lennünk! Gondolatban már útra készülünk. Emlékek ébrednek.

Szinte hihetetlen, hogy 11 év telt el a templomszentelés szép ünnepe óta. Mínta most lett volna, olyan eleven az élmény... Azután az 5 éves évforduló, amikor harangot vittünk... és most ismét egy örömteli alkalom: orgonaszentelés.

Elérkezett a nagy nap. Szépen csomagolt ajándékkal és Harangszó újságunk friss, még nyomdaillatú példányaival hárman indulunk útnak: Jantos István felügyelő úr, felesége, Ilike, iskolánk igazgatója és jómagam.

A borongós, szürke tél eleji nap nem szegi kedvünket. Útközben lelki útravalót is kapunk: a rádióból istentiszteletet hallgatunk.

Jókor érkezünk, jut időnk örülni a szeretetteljes fogadtatásnak, találkozni, szót váltani régen látott, ugyancsak messziről jött testvérekkel, barátokkal, ismerősökkel.

Otthonosan lépünk be az ismerős, kedves falak közé. A templomban minden széken apró vendégváró figyelmeség: egy szem szaloncukor és egy kis

könyvjelző a meghívón olvasható bibliai idézettel.

Az oltárasztal mögött elfoglalja helyét Gáncs Péter püspök úr, Kraehling Dániel esperes úr és Sefcsik Zoltán, a gyülekezet lelkésze, az ünnepi alkalom lelkészi szolgálattevői.

Schmidt Boglárka kántor a régi szintetizátor mellett ül, az orgona még hallgat... A felszendülő gyülekezeti énekkel elkezdődik az ünnepi istentisztelet.

Hálaadással énekeljétek szívetekben az Istennek... Gáncs Péter püspök úr igehirdetése közben négy mécses lobban fel. Fényük együtt világít az adventi koszorú gyertyáival. Püspök úr megáldja, felszenteli az orgonát, hogy ezután teljesítse Istentől rendelt feladatát.

Sefcsik Zoltán lelkész szavai az Isten iránti hálaáról szólnak.

Isten különös kegyelme, hogy ezen a szép ünnepen, Zombán, együtt van jelen a templomot megálmodó és egyben templómépítő lelkész, Hafenschér Károly (aki ma már az országos egyház irodavezető tisztségét tölti be, de Zombára most is „haza” érkezett) a templomot tervező Benczúr László Ybl-díjas építésszel, az orgona építőjével és az orgonaművésszel, aki ez alkalommal a hangszeret először megszólaltatja.

Az orgona története a hit, az őszinte, igaz szándék és az emberi összefogás szép és megindító története. Hafenschér

Károly lelkész vallomása szerint évekkel ezelőtt álmában orgonaszó töltötte be a kis templomot. Ez az álom indította el a tervezést. Gyűjtés, adományok, pályázat... és az Aquincum orgonagyárban elkészült a hangszer. Bár még maradt törlesztendő tartozás, de az orgonaépítő cég jóvoltából a tervezett időre megérkezett. Köszönet érte!

Istennek legyen hála, hogy ezen a napon együtt ünnepelhetjük egy szép álom megvalósulását!

A hangszer rövid „bemutatása” révén meghallgathatjuk a sípokat külön-külön és együtt, s hogy a regiszterek segítségével milyen sokféle hangon szólalhatnak meg.

Esperes úr szavait követően, jókívánások és köszöntések után Schmidt Boglárka kántor a befejező ének dallamát már az új orgonán szólaltatja meg.

Végül Baróti István orgonaművész ujjai alatt szállnak ég felé a dallamok. A kis hangversenyt „az ötödik evangélista” J. S. Bach zenéje zárja, lelkünkben tovább zengve a biztatást: „Hálaadással énekeljétek szívetekben az Istennek!”

A szeretetvendégség meghitt testvéri közösségében, finom falatokkal megerősödve, helyben termelt bort kóstolva, beszélgetésbe merülve gyorsan elérkezik az indulás ideje. Útravalóként Pintér György felügyelő úrtól megkapjuk a gyülekezet újságjának egy-egy példányát. Hosszú út van előttünk, de a köszönetre, búcsúzásra, jókívánásokra jut idő. Isten velünk, viszontlátásra!

FÜRST ENIKŐ

Közvélemény-kutatás: vasárnap esti istentisztelet

Az egyházközség vezetősége levelet kapott az esztendő elején, amely egy korábban felvetődött kérdést tesz fel kérés formájában: nem lehet-e újra bevezetni a vasárnap esti istentiszteletet, mivel – feltételezi levélírónk – lehetnek többen olyanok, akik – ezért vagy azért – nem jutnak el a délelőtti, így nincs módjuk megszentelni az ünnepnapot, s este szeretnék ezt pótolni?

A témához hozzátartozik egy kis történeti visszatekintés. Mintegy 6-7 évvel ezelőtt még tartottunk vasárnap esti istentiszteletet, de sajnos teljesen elnéptelenedett. Míg vasárnap délelőtti-önként százas vagy több százas létszámban van jelen a gyülekezet, addig vasárnap esténként olyan is előfordult, hogy csak a lelkész, a kántor és a teremgazda jelent meg az istentiszteleten. S az akkori lelkészek – mert azóta ebben is változás történt – úgy döntöttek, hogy egyelőre szüneteltetik a vasárnap esti alkalmakat. Természetesen azzala kilátással vagy reménységgel, hogy amennyiben megalapozott kérdésként ez a téma újra előjön, akkor közös gondolkodás gyümölcseként döntés születne arról, hogy ismét bevezessék a vasárnap esti istentiszteletet. S most ez a kérdés!

Egy érdekes adalék, talán a harangok szólítanak? Vagy Isten szól a harangok által? 2004-ben csináltattuk meg komoly pén-

zért a toronyóránkat, és ekkor – modern technika – megtörtént a harangozás programozása is. Még a vízkereszti, sőt a mennybemenetel ünnepi harangozás is beprogramozva történik, pedig ott a nap ide-oda mozog, második esetben még a dátum is. De eza modern technika. A programozók kérték, hogy állítsam össze a harangozás előre tudható időpontjait, és én ezt nagy körültekintéssel meg is tettem. 2004. egyik vasárnapján, nyári este meghökkenve hallgatom, hogy 18 óra előtt 5 perccel megszólalnak a harangok és megkezdik csengő-bongó, hívogató zenéjüket. Téli időszámításkor 17 órára váltott a harangozás, és azóta is, ősztől tavaszig minden vasárnap este 5 perccel 17 óra előtt harangozunk. Az érdekessége ennek a harangozásnak, hogy a lapra nem írtam fel ezt az időpontot! Lehet, hogy e „véletlen” mögött mégis Isten hívogató szeretete fedezhető fel? De ha csak a programozók gondolták volna úgy, illendő és szükséges történet egy vasárnap esti istentisztelet, akkor azon is el kellene gondolkodnunk. Úgyhogy azóta csengve-bongva teljesítik a harangok a vasárnap esti hívogató szolgálatukat. Kérdés tehát: legyen-e vasárnaponként esti istentisztelet? Várjuk a kedves testvérek reagálásait, s azok függvényében hozzuk meg a döntést!

RIBÁR JÁNOS

Egy könyv margójára

Győri László: A kései Éden

Győri László írt egy könyvet Orosházáról. A költészetéről ismert orosházi születésű költő-író barátai unszolására fogott tollat, hogy könyvvé formálja mindazt, amit gyermekként megélt ebben a városban. S jól történt az, hogy unszolták erre barátai, s jól tette, hogy megírta ezt a látéleletet arról a korról, amelyben élt.

Könyv született a városról, arról az időről, amikor kószolhatta a település a városi létet.

Olvasom, már nem is tudom hanyadjára, ezt a könyvet, amely egyre inkább bővületébe von. Igen, mert olyan dolgokat ír le, s olyan módon, hogy az nem csupán varázs, hanem rajzolata annak, amit csak idős korban – amikor a dolgok akarva-akaratlan megszépülnek – hív, nevez Édennek az ember. Mert hát nem volt az Éden! Így válik minden mássá, így érik össze a történelem és az emlékezés egy furcsa ötvözeté, amit csak író tud igazán megvalósítani.

Az emlékezet különössége szépítette meg a múltat, amely mégis fanyar, mégis egy kicsit (vagy inkább nagyon is) keserű. Keserű, mert az történt, hogy a „város” őt, a polgárt nem igazán szerette. Nem szerette, mert nem illett bele a vihsarkos képbe, hiszen ő nem akart vihsarkos lenni, hanem orosházi. Számomra ez a folyamat az izgalmasabb, nem pedig a történetek mozaikos felvillanásai. Pedig a történetek is fontosak! Fontosak, mert az az idő jelenik meg, amikor gyorsan került

valaki kulákklistára, ami nem más volt, mint egy megsemmisítő folyamat, hogy a polgárparasztot lehetetlenné tegyék. Ebben élt egy ifjú, aki ennek a könyvnek a „hőse”, aki megélt a folyamatot, aki középiskolába Vásárhelyre kellett menjen, s 1956 után csöppent vissza egy másik iskolába, aminek különös légköre volt, olyan vihsarkos. Tanárok, diákok, munkosság, ismerősök világa vonul fel tarka menetben, s egy groteszk, ironikus szövegben kelnek életre.

Ami engem különösen megragadott, az a tartásforma, ahogyan szól a paraszti létről. Nem dicshimnusz zeng. Kellő a távoltage, benne van a felemelkedés, az elszakadás vágya: „Hogy a nyarakat végig kellett izzadnom a tanyán, abban nem igazán a verejték, nem a kapanyél, nem a gereblye, nem a munka, az idő bántott; nem holmi nyaralásokra vágytam hegyek, vizek közé; olvasni, olvasni szerettem volna örökké, görögöket, latinokat, franciákat forgatni szépen, kényelmesen egy fotelba tagozódva a hűvös verandán. Hűvös veranda, fotel azonban nem akadt, egyszer-egyszer az anyai, nagyanjai munkát adó szavak elől a padlásra húzódtam, ahol a háztető vékony héja alatt majd elájultam a forráságtól, mintha nittszeget kalapált volna a fejembe...”

A könyv 38 apró fejezetből, emlékezéstükörből áll. A fejezeteket laza szálak fűzik egymáshoz, hiszen valamennyi költődik Orosházához, a szerző gyermek- és ifjúkorához, a Győri családhoz. Inkább laza novellafüzérként foghatjuk fel a mű-

vet, mely összefonódás alkotja a regényhez közel álló epikus folyamatot, középpontjában a Győri családdal: „A Biblia, a Genézis tartja számon így az ősokeket, ahogy apám a rokonait. Kellott valakinek írnia a Bibliát, s ő nem hátrált meg a feladat elől.”

A könyv alaphangulatát „A helyszín” címet viselő bevezető írás adja meg, amelyben nem csupán történelmi múltba tekintést ad, hanem viszonyát is kifejezi ezzel a múlttal: „Ráragasztották: Viharsarkok. Ami azonban hajánál fogva előrángatott, mesterséges, idegen név... Orosháza történelmének ez a része nem, csak az eleje tetszett, főleg azzal, hogy egyik ősim is a teremtők (a patriarchák) közé tartozott. Vásárhelyen más világ járta, nem politizáltak még a gimnázium nevével is, Bethlen Gábornak hívták, a diáklap címe Zóóbarack volt, Orosházán viszont, ahol a diáklap a kemény Táncsics Útján címet viselte...”

Győri László – „A kései Éden” című alkotása a hetedik kötete – versei által lett ismert. Első kötete 1968-ban jelent meg „Ez a vers eladó” címmel. Szerepelt az 1969-ben megjelent „Elérhetetlen föld” című antológiában. 1992-ben József Attila-díjat kapott.

Orosházáról szóló könyve minden orosházi számára, de különösen a fiatalok számára jó szívvel ajánlott kisregény.

Győri László: A kései Éden
Noran Kiadó, 2005

KÁROLYI FÜLÖP BÉLA

A szív szava

Vonzó, szép kis kötetet tartok a kezemen. Kedves barátaim ajándékát. Első pillantásra megragadó címe a szívemhez szól: *Verbum cordis*, vagyis *A szív szava*.

Borítóján Simon András szép, kifejező grafikája: felfelé ágaskodó kígyó fenyegetően nyújtogatja kettős nyelvét, de a felette lebegő galamb – a Lélek – szelíd nyugalommal tekint le rá. Győztesen és legyőzhetetlenül. Mindkét alak egyazon szívből nő ki, pontosan érzékeltetve az ember-szív kettősségét. Azt, hogy együttlakozik benne a jó és a gonosz, a tisztaság és a bűn. A bevezetésben Papp Lajos hitéről vall, és arról, hogy a Sátán kísértésének

mindannyian ki vagyunk téve. Ezért imádkozzuk: szabadíts meg a gonosztól!

A kötetben – 2004. október 23-án, a Corvin-közben elmondott beszéde mellett – saját írásai és a vele folytatott beszélgetések alapján született írások olvashatók. Újságírók beszélgetnek Papp Lajossal, az ismert szívsebésszel, a testet és lelket egyaránt gyógyítani igyekvő orvos-sal, a hívő emberrel, az igaz hazafival. Beszélgetőtársai között vannak egyházi és világi lapok munkatársai. Egyikük, Kocsis L. Mihály ezt írja róla: „Papp Lajosban már a megjelenése is megfogja az embert... Beszéde halk, tiszta, mégis erőteljes és érthető. Látszik rajta, hogy gyakorlott előadó, s ha nem

mondja is, egyfajta küldetést teljesít előadásával.”

Beszélgetésükben a szívsebész arról vall, hogy meggyőződése szerint a szív a lélek trónterme, egyben megfjezhetetlen titok. Elmondja, hogy ő maga a mai napig sem érti a legnagyobb csodát: azt, hogy a műtét után hogyan indul el újra a szív... Rájött, hogy annyi is elég, ha a kezében tartja a szívet... „Ha elég alázatos vagyok, akkor a szív megindul” ... Harminc év óta jár-kei otthonosan az emberi testben. „Abban a templomban, ahol a gyógyulási folyamatban van valami, ami több a tudomány-nál” ... Csak az Isten tudhatja, hogy kibem lakozik... hogy milyen dolga van még

Népegyházi adatok megjegyzéssel

Házasságkötés

Nagyon megfogyatkoztak a házasságkötétek, hiszen 2005-ben csak 12 alkalommal mondhattuk ki az áldás ígét házasságkötés előtt, akik az oltárnál térdelve Isten színe előtt hűséget fogadtak egymásnak. Isten adjon erőt, hogy ebben a hűségben ők, akik Isten áldását kérték, meg is álljanak. Isten rendje a házasság, és a hangsúly az áldáson van. Igaz, evangélikus hitünk szerint a házasság nem szentség (csak szent), de a teremtés jó rendje, és mind a résztvevők (férj és feleség), mind a gyermekek egészséges lelki háztartása érdekében nagy szükség lenne az áldott házasságokra. Korunk egyik tragédiája, hogy nagyon sok áldatlan házasság van, és ennek következtében rengeteg a lelkileg sebesült. A házasságkötés nem kifejezetten egyházi cselekmény, de szívesen vállaljuk az áldás közvetítését.

Luther: „Az esküvő, a házasság világi rend, ez nem ránk, nem az egyházi emberekre tartozik, de ha azt kívánják tőlünk, hogy a templomban megáldjuk őket, imádkozzunk érettük vagy összeadjuk őket, akkor ezt – az ő kívánságukra – meg kell tennünk. Bár a házasság világi rend, de Isten ígéje tanúskodik mellette, azaz nem emberek találták ki, hanem a teremtés rendje; mivel a házasság Isten alkotása, ezért azt nagyon komolyan kell vennünk, mint Isten rendjét – ezért szent!”

Keresztelés –

A kereszttség szentsége

Az Úr Jézus Krisztus rendelte el, adta parancsba a kereszttség szentségét. Az evangélikus egyház által vallott két szentség közül ez az egyik (a másik az úrvacsora szentsége). A parancs pl. Mt 28,19-

ben olvasható: „...tanítsátok... és kereszteljétek meg őket az Atya, Fiú és a Szentlélek nevében.” pedig Márk evangéliumában (16, 16) az olvasható, hogy aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki pedig nem hisz, elkárhozik.

2005-ben 64 alkalommal kereszteltünk. Hogy ez sok vagy kevés? Azoknak kell örülnünk, akiket Isten Lelke mégis arra indított, hogy eljöjjenek hozzánk és kérjék a kereszttség szentségét. Még ha nem is mindig világos sokak előtt, hogy miről is van szó, de legalább megvan egy halvány kapcsolódási pont, és persze az előkészítők során mindig részletesen beszélgetünk a lényegről. Sajnos itt is érvényes a magvető példázata (Mt 13), hogy van kemény, sziklás, felszínes, gazos talaj, és akad jó talaj is. Nem a mi dolgunk ítélkezni, a miénk csak a vetés! S persze dolgunk lenne az utógondozás is, de ebben a gyülekezetnek, családnak is segítségünkre kellene lennie.

Sajnos nem ritkán súlyos torzulások is előfordulnak. A lelkész kísérletet tett arra, hogy a szülők és a keresztszülők hitéről, hittanismeretéről beszéljünk az előkészítés jegyében, és kemény visszautasítást kapott, hogy „magának mi köze hozzá”. Vagy valaki majdnem megsértődött, mert mohamedán vallású személyt nem tudtunk keresztszülőnek elfogadni, s csak nagy nehezen értette meg az illető, hogy a keresztszülő feladata a keresztyén hitre való nevelésben adott segítség. S megint másvalaki indulatosan tört ki, hogy miért kérjük, hogy a keresztszülő is megkeresztelt legyen, miért kell ez a – így mondta – törvényeskedés. Döbbenet látjuk – s ezzel is együtt kell élnünk – a keresztyén hittantól való – bizonyos esetekben – nagy elidegenedést, azaz tudatlanságot.

Luther: „Senki se kételkedjék abban, hogy a kereszttség isteni dolog, nem emberek gondolták vagy találták ki; maga Isten rendelte, sőt komolyan és szigorúan megparancsolta, hogy meg kell keresztelkednünk, mert másképpen nem üdvözlünk.” Ugyancsak Luther: „Mert akit Isten nevében keresztelnek meg, azt nem emberek, hanem maga Isten kereszteli: emberi kéz végzi, de valóságosan Isten saját cselekedete az.” S nagyon fontos Luther figyelmeztetése: „Egyedül a hit teszi méltóvá (kisgyermek esetében szülők és keresztszülők hite) a személyt arra, hogy hasznára kapja az üdvösséges, isteni vizet. Hit nélkül semmit sem használ a kereszttség.” Tehát a keresztyén nevelésnek azon kell fáradoznia, hogy a kisgyermek-

nek (növekedése során) szívében is felébredjen az igaz hit. Komoly feladat ez nagyon!

Konfirmáció – Két szentség közti kapcsolatteremtés

Ez a latin szó megerősítést jelent, és minden esztendőben kedves gyülekezeti alkalom. Kétfelől nézhetjük a konfirmációt: egyrészt a kereszttség szentsége felől, másrészt az úrvacsora szentsége felől. A konfirmáció tehát a két szentség közé beékelte valóság, amelynek az a feladata, hogy mind a két szentségi cselekményt felismerje az érintett fiatal. A kereszttség szentsége felől nézve a kereszttség megerősítése a szívben – vagyis tudatosítása – történik meg. Az úrvacsora szentsége felől nézve pedig annak feltárása, hogy most először vehet részt az ifjú – felkészülten – abban a szent cselekményben, hogy az ostya és a bor valóságán keresztül egy igazi szent valóságot (Krisztus testét és véré) vegye magához.

2005-ben összesen 45 konfirmandusunk volt. Ha fel is merül a kérdés, hogy ki mennyire jár hitben, vagy ismerte fel a két szentség jelentőségét életére és üdvösségére nézve, akkor a lelkészeknek mindig önkritikusan kell szemlélniük a dolgot, másrészt pedig a ténnyel kell szembesülni, hogy valóban megfelelő-e a jelenleg gyakorlatban levő életkor. Ebben a kérdésben nagyon sokat köszönhetünk egyházi iskoláknak, ahol nagyon jó szívvel és tevékeny segítséggel támogatják fáradozásunkat, hogy minden esztendőben alkalom adassék a diákoknak, fiataloknak megismerkedni az Úr Jézussal.

Temetés

Hármas értelme van:

1.) megadjuk a végső tiszteletet annak, aki átment létünk egyik legnehezebb alagútján, a halálra;

2.) könyörgünk a kegyelem Urához, hogy fogadja be az üdvösségbe az eltávozottat;

3.) megszólítjuk a gyászolókat, hogy jusson el a szívükig földi életünk rendeltetése, végső célja. Összesen 145 temetést végeztünk, de helyesebb, hogy ennyi alkalommal hirdettük az Úr Jézus Krisztust, aki megváltott minket a gólgotai kereszten, a húsvéti ragyogásban pedig legyőzte a halált, a mi halálunkat is. Helyet készített nekünk Isten Országában.

☞ a világban... Talán, hogy szeressen valakit, akit szeretni lehet. Mert a szeretet a legfőbb parancs. És a legfőbb jó.

Minden fejezet egy-egy külön világ, megkapó élmény, valóságos életbölcsetség mélyen és igazságokat boncolgató, döbbenetes és gyönyörű valóságos önmagáról, hivatásáról és mély hitéről. Mindegyikhez tartozik egy, a tartalomhoz illő, kifejező, szép grafika. Néhány cím: A szívet és a társadalmat is gyógyítani kell; A halálra új élet születik; Az orvos, aki szívet ad; A szív szava.

Szívből, szeretettel ajánlom mindenkinek a Kairosz Kiadónál 2005-ben megjelent könyvet.

FÜRST ENIKŐ

RJ

Fénysugár Híradó

Lapunk múlt év őszen megjelent számában írtunk utoljára klubunkról, azóta pedig közel hat hónap telt el, eseménydús időszak áll mögöttünk.

Mint tudják a kedves olvasók, hetenként két alkalommal, kedden és csütörtökön délután találkozunk a gyülekezeti házban. A meghitt beszélgetések, a kézimunkázás mellett – ha nincs vendég előadó –, magunk állítunk össze olyan programot, mely nem csak a szórakoztatásunkat, hanem hitbéli erősödésünket is elősegíti. Két versmondónk is van: Szabó Jánosné Piroska néni és Tóth Lenke néni. Mindig ámulatba ejt bennünket Piroska néni csodálatos memóriája, teljes átélése. Ő és Lenke néni is olyan verseket választ, melyek megérintik lelkünket és biztatást adnak számunkra. Egy másik alkalommal Nikodém Lajosné Zsuzsa olvasott fel egy nagyon szép és tanulságos történetet Adrienn Plass „Miért követem Jézust?” címmel.

Még a múlt év őszen kedves vendégek érkeztek hozzánk Mezőberényből Lázárné Skorka Katalin lelkész nő vezetésével, aki az ottani Nőegylet 10 tagját kísérte el. Fehér asztal mellett beszélgettünk. Ők elmondták, hogy mikor alakultak meg és mivel foglalatkoskodnak összejeveteleiken. Mi is tájékoztattuk a mezőberényi testvéreket klubunk életéről. Megbeszéltük, hogy a kapcsolatot fenntartjuk és máskor is találkozunk.

Két hálaadó istentiszteleten is részt vettünk. Nikodém Lajos baptista lelkész – aki klubunk tagja – meghívásának ele-

get téve mintegy 15-en voltunk náluk, majd Kardoskútra is elmentünk, hiszen többeknek van oda kötődése.

Jelen voltunk az október 28-ai ünnepségen, melyet Nagy Ervin lelkész úr szervezett Győry Vilmos emlékére, aki a Don Quijote máig legjobb fordítója. Az emléktábla avatásán beszédet mondott a spanyol nagykövet. A Városi Képtárban megrendezett, Győry Vilmosról szóló kiállítás is többen megtekintettük.

December 4-én teológusnap volt gyülekezetünkben. Dr. Szabó Lajos rektor úr vezetésével érkeztek a hittudományi egyetem hallgatói. A délutáni szeretetvendégség szervezésében és a vendéglátásban aktívan részt vettünk.

Erre a karácsonyra is készítettünk aranyhímzéses kártyákat, amelyeknek nagy sikere volt egyházközségünk tagjai között. Kellemes délutánt töltöttünk együtt evangélikus iskolánk kisdíákjaival, akiket Dérné Csepregi Klára tanítónő hozott el közénk. A gyerekek ajkáról elhangzó versek és énekek meghatották az időseket. Ajándékot is kaptunk tőlük, amit saját kezűleg készítettek. A műsor után teával és süteménnyel vendégeltük meg a csoportot.

A karácsony előtti utolsó összejevetelelen Ribár János esperes úr adventi áhítatot tartott. Az igemagyarázat, és a közös imádság, éneklés előkészített bennünket Jézus születésének megünneplésére.

Mindig jelen vagyunk a csütörtök esti istentiszteleteken, így december végén is szinte teljes létszámban ott voltunk Deák

László hódmezővásárhelyi lelkész úr igehirdetésén.

Vízkereszt napján szép ünnepi alkalom volt, amikor Gáncs Péter püspök úr lelkésszé szentelte Nánai László végzett teológust, aki megkezdte szolgálatát gyülekezetünkben és egyházmegyénkben.

Ismerkedést, közeledést jelentenek az ökumenikus imahét alkalmai is. A református, a római katolikus, a baptista és az evangélikus gyülekezetekben találkozott alkalmanként mintegy 80-90 hívő ember, akik a helyi lelkészek prédikációit hallgatták meg.

Köszönetet mondunk Győri-Dani József városi képviselő úrnak, aki képviselői alapjából 25 ezer forinttal ajándékozta meg klubunkat. Szeretnénk ezt az összeget felhasználni egy tavasszal vagy nyár elején szervezett kirándulásra.

Továbbra is megünnepeljük a névnapokat, amelyek családi asabbá teszik klubéletünket.

Az elmúlt időben 4 takarót és 42 fáslit juttattunk el a lepramisszió budapesti központjába, ahonnan minden alkalommal írásban köszönik meg munkánkat.

Most, legutóbbi lapzárta előtt, február 16-án felejthetetlen esemény részesei voltunk. Két, Erdélyből érkezett vendég előadását hallgattuk meg. Sánta Attila nagyon érdekesen beszélt a székely nyelvjárás sajátosságairól, Duma István András pedig bemutatta a „Csángó mitológia” című könyvét, amiből klubunk tagjai is több példányt vásároltak.

KOSZORÚS OSZKÁRNÉ

GYÜLEKEZETI KÖZGYŰLÉST HIRDETÜNK

Minden kedves testvérünket szeretettel meghívjuk, hogy vegyen részt a

2006. március 19-én, 10.00 órákor

kezdődő istentiszteletünk után tartandó gyülekezeti közgyűlésen, amikor is 6 esztendőre választjuk meg az egyházközség tisztségviselőit, presbitériumát és képviselő-testületi tagjait.

Egyházunk törvényes rendjének megfelelően 2005. novembere óta 5 tagú jelölőbizottság működött, és eredményes munkájának köszönhetően 2006. január 21-én véglegesen kialakult a jelöltek listája. A presbiterjelöltek 2006. február 16-án, a csütörtöki istentisztelet után egyrészt újra szembesültek az igei elvárásokkal, az egyházi törvényben előírtakkal, közösen átgondolták az eskü szövegét, valamint meghallgatták azokat a javaslatokat és kéréseket, amelyeket szükséges és érdemes átgondolnia és megfontolnia mindenkinek, aki presbitéri szolgálatot vállal. A jelölőbizottság nevében Koszorús Oszkár ismertette javaslataikat a különböző tisztségekre. A jelöltek listája a Lelkészi Hivatalban megtekinthető.

A 2006. március 19-én tartandó közgyűlésen véglegesül, alakul ki az újabb 6 esztendőre szóló egyházközségi tisztségviselők, presbiterek, képviselő-testületi tagok névsora.

Őseink előtt tisztelgünk

Ismét két emlékkövet helyezünk el az egyháztörténeti emlékparkban 2006. április 23-án, a 10.00 órákor kezdődő istentiszteletünk után.

A 23. követ *Hajts Bálint* tiszteletére emeljük, aki 1902 és 1905 között harmadik lelkészként szolgált Orosházán. A II. világháború után Németországban halt meg.

A 24. kő *Podsztrelen György* tanító emléket idézi, aki évtizedekig tanított az evangélikus iskolában és a helyi iparostanonc-képzésből is kivette a részét.

A megemlékező előadásokat Koszorús Oszkár helytörténész tartja.

Iskolánk vendége volt Olofsson Placid atya

Rendhagyó történelemóra a kommunizmus áldozatainak emlékére

Drága magyar testvéreim! Engedjétek meg, hogy néhány szót szóljak azok nevében, akik már a 40-es esztendőkből megismerhettük a szovjet guláglágerekben a szovjet kommunista terror valóságát.

Én ugyan itt kezdtem börtönéveimet, ebben a Terror Házában, amit akkor még Andrassy út 60-nak neveztek, de itt csak kevés időt töltöttem. Tíz esztendőt pedig a Szovjetunióban. S itt, most, ebben a házban, a Gulág-teremben kiállító is vagyok, mert azokat a kincseimet, amiket haza tudtam hozni, azokat megláthatják a Gulág-teremben. Mert azokkal tudtam ott kint – mivel katolikus pap vagyok – titokban, éjszaka, hason fekve a felső priccsen, a poloskákat elzavarva, misézni.

Hogy ez mit jelentett nekünk ott, abban a nyomorúságban, ezt nem tudom elmondani. Ezek a kincseim: egy ott faragott pici feszület, egy kicsi kehely és az ol-tárterítő. Ez rengeteget jelentett nekünk ott, ahol nemigen voltunk emberek, mert én például 876-osnépellenség voltam.

De nem győzők hálát adni a jó Istennek, hogy akkor, amikor olyan sok fogolytársam nem tudott hazajönni, én – 48 esztendeje már ennek – itt élhetek az én drága magyar hazámban.

Éppen ezért szeretnék elmondani most nagyon röviden olyasmit, ami miniket hazahozott. *A túlélésnek azt a 4 szabályát*, amit mi ott megszövegeztünk, de ami a mostani életben is érvényes, erre vigyázzunk!

Az 1. szabály: A szenvedést nem szabad dramatizálni, mert akkor gyengébbek leszünk, márpedig a túlélésre erős-

nek kell lennünk. Gyakorlatilag ez azt jelentette, hogy nem engedjük, hogy valaki is elkezdjen panaszkodni, másra tereltük a szót. Rengeteget jelentett ez. Ez az első szabály ma is érvényes, mert nagyon szeretünk panaszkodni.

A 2. szabály: Az apró örömeiket észre kell venni, s meg kell öröendezni, mert ez tart életben. Hát ez nem volt olyan egyszerű ott kint, ezt meg kellett tanulnunk, s mi játékosan csináltuk: versenyeztünk. Este, amikor a káposztalevest meg a zabkását elfogyasztottuk, beszámoltunk az aznapi apró örömeinkről. Aki többet tudott felsorolni, az lett a győztes. Volt egyszer egy olyan győztesünk, aki 17-et sorolt fel! „Aszongya: Gyerekek, én nem értem rá máma szenvedni, mert örökké lesni köllött az örömeiket, s örökké mondogatnom köllött, hogy este föl tudjam mondani.”

Tessék csak megpróbálni, 17-et nem olyan egyszerű felmondani! Óriási jelentősége van annak, hogy igenis – s ezt mint katolikus pap is mondhatom, mert mi az evangélium gyermekei vagyunk, tehát az örömhírnek a gyermekei vagyunk – ne felejtsünk el örülni!

A 3. szabály: Ez kifejezetten a politikai foglyoké volt, hiszen nekik van egy szakmai ártalmuk: mindig ártatlanoknak képzelik magukat. Hát ezzel semmit sem lehetett kezdeni ott. Mindig azt mondták: Ezek a gazemberek akarnak tönkretenni engem, az ártatlant. No, de ezt semmire sem lehetett használni. Nekünk másképp kellett mondani: Nem vagyunk különbek mint ők, de most, ebben a helyzetben, ebben a nehézségben, ebben a megpróbálta-

tásban kell különbnek, nemesebbnek, értékesebbnek lennünk, mint ők. Nagyon fontos ez. De ez is érvényes ám a mi mostani életünkben is.

A 4. szabály: Akinek van hova kapaszkodnia, annak könnyebb a szenvedés. Mi, hívő emberek a mindenható Istenbe kapaszkodunk, s mi észrevesszük, hogy Ő is akarja a mi túlélésünket, s ez rengeteget jelentett ott kint nekünk. Ez mentett meg abból a pokolból. De fejezzük be, mondanám, hogy ez is a mostani életünkben is szabály, és hogyha erre gondolunk, akkor miis bírni fogjuk.

Befejezésül, drága magyar testvéreim, hadd mondjam csak azt, hogy tudatosítsuk, ez a Terror Háza egy óriási kincs, egy felkiáltójel azért, hogy soha többé ne legyen hazánkban hasonló embertelenség.

Amit pedig most elmondtam, azt csak azért mondtam el, hogy igazoljam vele, még a legszörnyűbb megpróbáltatásokat is csak igazán pozitív, hívő lelkülettel lehet túlélni. Ezért nincs bennem bosszú vagy harag vagy neheztelés. Nem, élni kell, élni kell az Úristen segítségével, magyarul: ezen a magyar földön, s éppen ezért nagyon-nagyon boldog vagyok, hogy párszót szólhattam itt, a Terror Háza előtt. Mert nagyon igaz az, hogy aki ebbe a házba bemegy, s egy kicsikét is érző lélekkel körüljár, az különb emberként jön ki, s különb emberként tudja folytatni az életét. Nos, ezt a különb emberi életet kívánom mindenkinek.

Ámen!

*Elhangzott Budapesten,
a Terror Háza előtt.*

Események a leánygyülekezetek életében

Az elmúlt hónapokban igen élénk volt az élet három kis gyülekezetünk életében. Nem aludtunk téli álmot, ahogyan teszi némely állat, hanem ez a téli időszak is tele volt gyülekezeti alkalmakkal. A lelki ébrenlét és ébresztés elengedhetetlen ebben a missziói szolgálatban.

Adventben két gyülekezeti gyermekdelután is volt Szentetornyán. Az első alkalommal adventi díszeket készítettek a gyermekek, másodsor a karácsonyra készüléssel foglalatostudunk. Karácsony ünnepén ismételen szép számmal gyűltünk össze Szentetornyán, Rákóczi-telepen és Kardoskúton. Ez annak volt köszönhető, hogy nagy gyermekcsereg volt mindenütt. A hittanos gyermekek kis szolgálatot is vállaltak az istentiszteleten. A tervek szerint egy darabot is előadtak volna, de ez be-

tegségek miatt elmaradt, reméljük ezt a későbbiekben pótolni tudjuk.

Szentetornyán januárban is tartottunk egy szeretetvendégséget, ahol Nánai László segédlelkész a brazilai ösztöndíjáról számolt be kimerítően alapos előadás keretében. Ezen a délutánon áhítattal Ribár János esperes úr szolgált, aki elmondta, hogy a világon sok ország van, de egybe mindenképp el kell jutnunk, ez pedig az Isten országa.

Leánygyülekezeteinkben az év elején – az ország más evangélikus gyülekezeteihez hasonlóan – az általános tisztújításra készültünk. Sajnos néhány idős testvérünk ereje megfogyatkozása miatt nem tud vállalni további aktív szolgálatot, de hála Istennek, az ő helyük sem marad üresen. Vannak olyan fiatalok és idősebbek, akik új feladatokat vállalnak. Isten gondoskodik arról, hogy a lelki aratás szolgálatába újabb és újabb elhívottak álljanak.

LACZKI JÁNOS

TALENTUMOK – Hírek iskolánk életéből

„Minket összeköt a múlt...”

Ebben az esztendőben már harmadik alkalommal tudósítok az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium szalagavatójáról, számomra most mégis ez az első. Bízom benne, hogy az Orosházi Harangszó olvasói megbocsátják nekem a szokásosnál személyesebb hangvételt, de a 43 végzős diák között vannak azok is, akiknek immár hatodik éve lehetek az osztályfőnökük, ez az első osztályom; de a másik osztályt is jól ismerem, hisz négy éve tanítom nekik a magyar nyelv és irodalmat (ami azt jelenti, hogy az osztályfőnökük után velem töltik hetente a legtöbb időt). Vagyis ők 43-an igazán közel állnak a szívemhez.

Hol is kezdődik a történetük? 12, 6 vagy 4 évvel ezelőtt, amikor először léptek be iskolánk kapuján, amikor ők vagy szüleik úgy döntöttek, ránk bízák tanításukat, nevelésüket. Valamennyien ezt vallották: „*Uram, te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre!*” [Zsolt 90,1]

Az első napok ismerkedése óta diákjaink sok területen jártassá váltak, és a külső változás is szemmel látható: gyerekekből felnőttek lettek. De vajon lelkileg, bensőjükben is felkészültek-e? Ez a legfontosabb kérdés, de erre választ csak a jövő fog hozni. Addig ez a kérdésünk velük együtt: „*Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szóhoz jussunk.*” [Zsolt 90,12]

A szalagavató jelképes esemény: minden érettségire készülő diák egy kis kitűzött kap, ami jelzi, hogy viselője elhagyni készül az alma matert, hogy új útra lépessen. A rendhagyó, újszerű módon sötétkék színű szalagon két évszám olvasható: a gimnázium kezdésének és az

érettségi dátuma. A szalagot összefogó jelvényen pedig az iskola pecsétje látható, benne a lutheri felirat: *Sola fide – Egyedül hit által.* Mostantól a kabátjukon hordják ezt a jelvényt, de nem egy kiegészítővel bővült a ruhatáruk, hanem most már láthatóvá vált életük egy kapcsa. Az iskolába való beiratkozással vállalták az iskolát, s most már az iskola vállalja őket, ezért viselik a kék szalagot. Kívánom mindannyiuknak, hogy ne csak ruhájukon, hanem egész életükön látszódjék meg ez a kapcsolat. „*Láttassék meg a Te műved a Te szolgálúdon, és a Te dicsőséged azoknak fiain.*” [Zsolt 90,16]

Február 18-án, szombaton este a gimnázium dísztermében 43-an kaptak szalagot. 43 család és számtalan barát hallgatta az ünnepi köszöntőket, nézte meghatottan a szalagtűzés pillanatait, nevetett jóízűen a vidám műsorokon és gyönyörködött a bécsi keringőben. Ismét egy nagyszerű este volt ünnepséggel, bállal és vacsorával, de a résztvevők számára nemcsak egy ünnepi alkalom volt. Február 18-a az a nap volt, amikor 43 diák meghívta szeretteit iskolájába, és őszintén, szívből megajándékozta őket. Megmutatták fiatalságukat és érettségüket, komolyságukat és önfeledt jókedvüket is. Megmutatták magukat. Kísérje őket életükben továbbra is Isten szeretete és áldása! A 90. zsoltár befejező kérésével: „*És legyen az Úrnak, a mi Isteniünknek jó kedve mi rajtunk, és a mi keziünknek munkáját tedd állandóvá nekünk, és a mi keziünknek munkáját tedd állandóvá!*” [Zsolt 90,17]

KILIÁN SZILVIA

DÖK-közgyűlés volt

A hagyományokhoz híven ebben az évben is februárban tartottuk meg iskolánk diákjainak éves közgyűlését. Az ezen való részvételi lehetőséggel és véleménynyilvánítással a gyermekek a demokrácia működésével ismerkedhetnek a gyakorlatban. Évről évre nagyobb élmény ez a közgyűlés, ahol a diákok nem csak észrevételeikkel és kéréseikkel fordulnak az iskolavezetés felé, de megköszönik mindazt, amit az előző évben kap-

tak és jónak találtak. Így ebben az esztendőben például az erdélyi és a budapesti kirándulási lehetőségeket, az általános műveltséget is gyarapító kulturális élményeket: színház-, múzeum- és operalátogatásokat. Kéréseik szépen megfogalmazottak, és nem csak az iskolavezetésnek szólnak; egyre többször hangzik el kérés diáktársaik felé is, biztatva őket a közös munkálkodásra, iskolánk megővésére, jobbá tételére.

Maturandusaink 2006-ban

12/4

Osztályfőnök: Fórizs Ibolya

Bella Judit
Bogdány Barbara
Budai Gergő
Bulla Kinga
Csobolyó Béla
Debreczeni Dénes Viktor
Demkó Viktor
Farkas Beatrix
Gál István Péter
Hegedűs Gabriella
Jávorsik Gabriella
Kasza Gábor
Kecskeméti Anasztázia
Kóródi Attila Lajos
Mogyorósi Diána
Molnár Barbara
Murányi Hajnalka
Németh Gabriella
Ollé Gabriella
Sándor Eduárd
Szemenyei Mónika
Takács Nóra
Todorán Enikő
Udvardi László
Zábrák Szilvia
Zsótér Csaba

12/6

Osztályfőnök: Kilián Szilvia

Bikádi Szilvia
Bordás Szabina
Busch Szabolcs
Czékmán Veronika
Domján Imre
Gavallér Gergő
Gulyás Lilla
Gyarmati Éva
Halmos László
Horváth Tamás
Kusnyarik Tímea
Major István
Márta Anett
Pusztai Ágnes
Rajki Judit
Valent Margit

Szalagavatói beszédek

„És a bárka megállt a hegyen...” – és elkezdődött valami új; a bezárttság véget ért, a vihar elcsendesedett, kiderült az ég. A bárkában lévő emberek kiléptek a földre és kezükbe vették sorsuk alakítását, elkezdtek munkálni a földet.

Kedves Vendégeink, Tanáraink, Induló és Maradó Diáktársaink!
Az imént felidézett bibliai kép mélyen emlékezetünkbe vésődhet. Együtt hajózni, viharokat átélni, egy életszakaszt magunk mögött hagyni, aztán kilépni a földre, korlátokat elhagyni és önálló felelősséggel kezünkbe venni saját életünket és sorsunkat. *Erről* van szó ebben az évről évre ismétlődő órában.

Honnan lépnek ki a ma itt búcsúzó? Egy viszonylag zárt világból. Hagyományokat féltve őrző emberek közül: olyanok közül, akik nem csupán tudást, ismereteket őriznek, hanem olyan értékeket is, amelyek továbbadására, átmentésére oly nagy szüksége van mai világunknak. Közösségünk tagjait nem a szélirány hajtja, hanem a felkelő nap határozza meg. Külön-külön, magunkra hagyva mindannyian eltévelyedhetünk, de a mi közös hajónk Jézus Krisztus felé mutat.

Hová léptek ma ki? – a földre. *Erre* a földre. Magyar hazánk földjére, melynek miénk a múltja és jelene, és miénk a jövője is. Radnóti Miklóssal együtt mindannyian mondhatjuk:

*„Belőle nőttem én, mint fatörzsből gyöngye ága
s remélem, hogy testem is majd e földbe süpped el.
Itthon vagyok.”*

E helynek nevelő szándéka az volt és az marad, hogy aki körünkben tölti el fiatalos éveit, találjon igazi helyet e hazában. Reméljük, hogy a jó példa, amit itt kaptatok – és mi, itt maradó diákok, kapunk még továbbra is –, hozzásegít ahhoz, hogy értékes tagjai legyünk társadalmunknak.

Nem könnyű saját lábára állni annak, aki körül nincs becsülete a munkának, a szellemi teljesítménynek. Nem könnyű helytállni akkor, amikor a környezet számára az élet nem több, mint a jólét felelőtlen élvezése.

Aki kilép az épület falai közül, kötöttségektől szabadul. De vajon tisztában van-e azzal, hogy az igazi szabadság a kötöttségek szabad vállalását jelenti? Tisztában van-e azzal, hogy bárhová lép, köti a hűség, ha ember akar maradni?

Azzal a meggyőződéssel *kell* kilépni a világba, hogy művelhető a föld, hogy átalakítható a környezetünk. Ehhez azonban szükség van megbízható tudásra, alapos ismeretekre, szellemi színvonalra. Szükség van kultúrára: birtoklására mindannak, amit összegyűjtött az emberiség, mindarra, amire itt igyekeztek tanítani minket. És végül szükségünk van emberségre, elkötelezettségre, felelősségre, hiszen ránk van bízva az Isten által teremtett világ, és át kell adnunk azoknak, akik utánunk jönnek, és élni, lakni, emberként létezni akarnak a földön.

Álmaink megvalósítása munkát, odaadást kíván. Meggyőződésünk, hogy ezeknek az álmoknak megvalósításában lényeges szerepe van a keresztény életeszménynek. Kereszténységünk a szép és humánus emberi értékek megvalósításának eszköze lehet.

Istenbe vetett hitünk hozzásegít bennünket egy emberibb élethez. Iskolánk erre próbált nevelni, és oktatni azokban az években, amelyekben rájuk bízta minket. Kívánom, hogy tudjatok megfelelni a rátok váró feladatoknak, mert számít rátok a világ, mert vár benneteket ez a föld!

*„Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezredév csatolt. [...]”*

*A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.”*

Elmondta:
MOLNÁR PÁL (11/4)

Keményen és tekintet nélkül...

*„Be kell látnunk:
ha kérdeznek, becsületesen
felelni kell.
A harcot becsületesen
fel kell venni,
az úton becsületesen
végig kell menni,
a szerepet becsületesen
el kell játszani,
keményen és tekintet nélkül.”*

[Dszida Jenő:
Tekintet nélkül]

Talán kissé kemény volt ez az indítás, de vannak olyan pillanatok, olyan élethelyzetek, amikor a világos beszédre különösen is nagy szükség van.

Kedves Szülők, Tanárok, Vendégek és Diákok!

Ma itt állunk egy út végéhez közeledve, de még néhány hónapig az utat közösen járva. Még csak most vár ránk az igazi nagy feladat: fel kell készülnünk, hogy próbára tegyük a tudásunkat.

A vasúti kocsik egymáshoz kapcsolódva mennek a cél felé. Ma, amikor végzős evangélikus gimnazistaként itt állunk és szalagot kapunk tizenegyedikes társainktól, már tudjuk, hogy új lendülettel új rendbe kell állnunk, új szerelvény készül, új kapcsolódásokra van szükség.

Feltűzött szalagunk jelképezi az utat, amire rálépünk, de egyben jelképe annak is, hogy még nem vagyunk készek az útra.

Köszönjük tanárainknak, hitoktatóinknak, lelkeszeinknek, hogy négy, hat vagy még több éven keresztül mellettünk álltak, és reméljük, hogy ez nem változik a hátralevő hónapokban sem.

A jövő bizonytalan, bozótnak, vadonnak, labirintusnak tűnik sokszor, de ilyenkor szeretettel gondolunk szüleinkre, akik mindenben segítségünkre voltak, és kérjük, hogy továbbra is legyenek támaszaink.

Köszönet illeti diáktársainkat is. Az itt együtt töltött időszak egyikünk számára sem volt könnyű. Egy régi mondás szerint a gyémántot gyémánttal, az embert emberrel csiszolják. Szikrázó pillanatok és órák bőven voltak az elmúlt négy esztendő során, és reméljük, a hátralevő időben is támaszt tudunk nyújtani és segítjük egymást.

Legyetek tudatában: a világ sorsa nem reménytelen, mert nem azokon múlik, akik nem hisznek az életben, hanem azokon, akik hisznek benne.

Egy öregember, egy sokféle labirintust és bozótot megjárt idős ember, Keresztury Dezső vallomásával búcsúzom:

*„Sokszor éreztem, vége van,
Megölnek, elvesztem magam,
S mindig túléltem;
Sokszor éreztem, eltűnök,
S a nap mindújra kisütött,
Valaki lenyúlt értem;
Mindig úr lett a vadakon
Valami nagyobb hatalom,
S elfértem tenyerében.”*

[Valaki tenyerében]

A 12. évfolyam nevében elmondta:
BOGDÁNY BARBARA (12/4)

A Magyar Kultúra Napja

*Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Balsors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendődt,
Megtűnhötte már e nép
A multat s jövőndöt!*

Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én fejezte be a Himnusz megírását. Ennek emlékére 1989-től minden esztendőben ezen a napon ünnepeljük a Magyar Kultúra Napját.

Ha ez a nap nem is mérhető történelmi eseményeink évfordulóihoz, és pirossal sincs jelölve a naptárban, mégis fontos dátum. Ezen a napon különböző rendezvények emlékeztetnek bennünket évezredes hagyományainkra, gyökereinkre, múltunkra. Talán ezen a napon sikerül felhívni a figyelmet azokra az értékekre, amelyeket az évszázadok alatt sikerült megőrizni. Azokra a tárgyi, szellemi értékekre, amiket a magyar ember magáénak érezhet.

A kultúra, az értékek közvetítése a családokban és az iskolákban kezdődik, s különösen meghatározó a tanítók, tanárok szerepe az örökség ápolásában, továbbvitelében. Elsőként meg kell ismerünk, hogy mitől magyar a mi kultúránk. A magyarság történelmi öröksége teszi egyedivé: őseink gondolkodása, hagyományai, szavai. Amit neves vagy névtelen művészek, írók, költők, zenészek, képzőművészek alkottak – ez a mi kultúránk.

Fontos feladat minden ma élő magyar számára ennek a kultúrának az ápolása. Meg kell őrizni a sajátosságait azért is, mert a nemzet csak így válhat európaivá. A globalizálódó világban csak azokat az értékeket őrizhetjük meg, amelyeket szüleinknek vagy tanárainknak köszönhetően megismertünk.

Erkel Ferenc így emlékezett vissza a Himnusz megzenésítésére: *„... amint így gondolkozom, eszembe jut az én első mesteremnek a szava, aki Pozsonyban tanított. Azt mondta: fiam, mikor valami szent zenét komponálsz, mindig a harangok szava jusson először eszedbe. És ott a szoba csöndességében megzendültek az én fülemben a pozsonyi harangok.”*

A Himnusz harangszavával köszöntjük ma egymást. Ez a harangszó ma nem gyászt vagy vést jelentve kondul, nem is

Kölcsey-verseny Orosházán a Magyar Kultúra Napján

2006-ban már negyedik alkalommal ünnepelték versenyyel az evangélikus diákok a Magyar Kultúra Napját. Az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium által meghirdetett versenyen ebben az esztendőben is szép számmal vettek részt: 27 szavaló és 13 népdaléneklő diákról döntött a szigorú zsűri. A már hagyományos esemény megrendezéséhez az iskola a Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztályától kapott anyagi segítséget, ez tette lehetővé a színvonalas rendezést.

A versmondóverseny kötelező verse Vörösmarty Mihály 170 éve született Szózata volt. A szabadon választott mű szintén Vörösmarty tollából származott, ám itt – a szavalók egyéniségétől függően – sokféle vers elhangzott: a nagy gondolati költeményektől a szerelmi líra darabjaiig. A 7–8. osztályosok zsűrijének tagja volt Krug Ferenc, az Evangélikus Pedagógiai Központ szakértője is, az itt szerepelt 12 versenyző közül az első helyezett Borzován Judit, a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola diákja lett. A 9–10. osztályosok versenyében az orosházi Táncsics Mihály Gimnáziumban tanuló Kovács Nóra lett az első; a 11–12. évfolyamosok között pedig Thuróczy Piroka, aki Budapesten, a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban tanul. A legnagyobb zsűrijének elnöke Mihályi Zoltánné, a Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztályának vezetője volt. Díjazottak voltak még a soproni Pethő Sarolta és Gömbös Tamás, a győri Takács Johanna és Major Krisztina, a nyíregyházi Chrabák Vivien és Perényi Helga, az orosházi Csizmadia Kristóf, illetve a farsori diák, Balázs Debóra.

A népdaléneklési versenyben kötelező volt a „Mikor megyek Galícia felé” vagy az „Ez a tábla kukorica de sárga” című népdal előadása; a szabadon választott művek előadásakor viszont a versenyző választhatott a saját tájegységéből származó népdalok közül. Ezek között

külön színfoltot jelentettek a Békés megyei, szlovák nyelvű dalok. Az általános iskolások között a legjobbnak az orosházi József Attila Általános Iskola tanulóját, Németh Ibolyát ítélte a zsűri, melynek elnöke Hesz Erzsébet volt, aki szintén az oktatási osztály munkatársa. A gimnazisták között az elsőhelyezést megosztotta a zsűri: Halmai Dóra, a kőszegi Evangélikus Mezőgazdasági Szakközépiskola és Sipos Renáta, az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium tanulója között. További helyezettek voltak még: a Szarvason tanuló Darida Katalin, a Békéscsabáról érkezett Felegyi Mária és a szervező iskola versenyzői közül Vízvári Tímea és Schön Krisztina.

A képzőművészeti pályázatra érkezett alkotások általában igen magas, már-már művészi színvonalúak voltak. Két feladat közül választottak a résztvevők: vagy a Szózat illusztrációját készítették el, vagy szülővárosuk nevezetességeit örökítették meg grafikákon, festményeken, de készült kollázs, üvegfestmény és cseréplakett is a pályázatra. A legszebb alkotások készítői a következők voltak: Kovács Ágnes, Lakatos Dorina és Kun Máté (a győri evangélikus oktatási központ diákjai), a szarvasi Sági Martin, az orosházi Major Hajnalka és Mengyán Mónika, valamint a nyíregyházi Krutilla Eszter. A zsűri elismerését ezen kívül még Borgulya Zita, Csipai Renáta, Petrovics Tamara (szarvasi diákok), Koska Zoltán (albertirsai pályázó), Egyházi Dóra, Názár Viktória, Dimény Luca (győri tanulók) érdemelték ki.

A verseny résztvevői – ahogy zárásában Ribár János esperes fogalmazott – mindannyian győztesek, hisz a magyar kultúra szép alkotásai között tölthették idejüket.

Jövőre ismét várjuk a tehetséges diákokat Orosházára, a magyar kultúra előtt tisztelgő versenyre.

KILIÁN SZILVIA

örömhírt hozva csendül, hanem egyszerűen csak szól; és ha szól, akkor üzen és hívogat. Most azt üzeni, hogy a kultúra megtartó erő. Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én írta a Himnuszot, így immár 183 éve azt üzeni a harang, hogy van remény. Van remény a kultúra, a magyar kulturális ér-

tékek megmaradására, ha mi is megismerjük és vigyázzuk őket.

(A megemlékezés elhangzott iskolánkban 2006. január 23-án.)

KILIÁN SZILVIA

„A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme.” [Péld 9,10]

ISKOLAHÍVOGATÓ

Gyülekeztünk iskolája, az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium szeretettel várja a jövő tanév kis elsőseit, a most nagycsoportos óvodásokat. Kulturált, esztétikus, igényes környezetben tanulhatnak intézményünkben kicsik és nagyok egyaránt. Szeretettel kínáljuk az iskolánk nyújtotta lehetőségeket:

- testi-, szellemi és lelki nevelés egyforma fontossággal, azonos hangsúllyal;
- a gyermeki sajátosságnak leginkább megfelelő olvasás-írástanítás;
- számítógépes ismeretek oktatása már a legkisebb kortól;
- kiemelt idegen nyelvi oktatás angol és német nyelvből (későbbiekben mindkét nyelv oktatása);
- a szabadidő hasznos és kulturált eltöltése, illetve arra való nevelés: szakköri, sportköri lehetőségek, kulturális és sportprogramok, néptánc-, későbbiekben társastáncoktatás, táborozási, kirándulási lehetőségek.

A felsoroltakat térítésmentesen, a gyermekek iránti szeretetből biztosítjuk diákjaink számára, hiszen „iskolánk a szeretet iskolája”, ahol keresztyén értékek elsajátításával és betartásával, szeretetteljes légkörben, boldog embereket szeretnénk nevelni. Iskolánk minden leendő első osztályosának – svájci testvérgyülekeztünk támogatásának köszönhetően – a tankönyveket ingyen biztosítja. Kérjük, a beiratkozás során jelezzék, hogy gyermekük melyik nyelvet kívánja választani, valamint azt, mely történelmi egyház (evangélikus, katolikus, református) hitoktatását igényli. Előzetes egyeztetés után bármikor szeretettel látjuk Önöket.

Beiratkozás 2006. március 27–28-án (hétfő és kedd) 8–17 óráig

lesz az I. emeleti 106-os teremben, ahol a gyermekeket és szüleiket szeretettel várja a két tanító néni:
SIPOSNÉ SZABÓ ILDIKÓ és ZSÓTÉR NIKOLETT

Bemutakozunk

Siposné Szabó Ildikó vagyok, tanító és angol szaktanító. Tanítói diplomámat 14 éve a bajai Tanítóképző Főiskolán szereztem. A második diplomámat 2003 májusában, Kecskeméten. Gyermekkoromtól tanítónak készültem, s elhivatottságomat a pálya iránt mindig a legfontosabbnak tartottam.

Az óvodából iskolába lépő kisgyermekek nevelése megtisztelő, nagy kihívás egy pedagógusnak. Tanítani és szeretni őket számomra a legkedvesebb feladatok egyike.

Szakmai kíváncsiságtól vezérelve kipróbáltam az ismert tanítási módszerek legtöbbszörét. Fontosnak tartom az idegen nyelvek korai bevezetését is. A gyermeki kíváncsiságra és utánzásra építve egy bábszínházon alapuló nyelvtanítási programot írtam. A dalokat és ritmusos mondókákat játszva megtanulva óriási előnnyel kezdenek el a gyermekek az iskolai kötelező nyelvtanulást.

De mindemellett – nézetem szerint – a legfontosabb, hogy az iskolába lépő gyermek félelem és szorongás nélkül tanuljon; következetes nevelői irányítással egy szeretetteljes keresztyén iskolai légkörben művelt és őszinte emberré válhasson.

Három éve tanítok egyházi iskolában. Érzem, tudom, Valaki megfogta a kezem és ideirányított. Meggyőződésem, hogy rohanó világunkban hitünket megtalálva, felelősséggel egy új generációt nevelhetünk fel. *„Hagyjad az Úrra a te útadat, és bízál benne, majd ő teljesíti.”* [Zsolt 37,5]

Zsótér Nikolettnek hívnak, végzettségem tanító, német és ének szaktanító. Diplomámat 2003-ban Békéscsabán a Tessedik Sámuel Főiskolán szereztem. Jelenleg az

Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium első osztályában délutános tanító néni vagyok, emellett német nyelvet tanítok felsőbb évfolyamokban.

Három évvel ezelőtt jöttem ebbe az iskolába, és úgy érzem, nem a véletlennek köszönhető, hanem Valaki megmutatta az irányt, a helyes utat. Ez idő alatt szinte minden általános iskolás osztályban tanítottam, így volt lehetőségem minden korosztály életébe betekintést nyerni.

A legnagyobb élményt számomra mégis a legkisebbek jelentik. Hatalmas felelősség, teljes embert kívánó feladat a róluk való gondoskodás. Nagyon fontosnak tartom, hogy személyes példamuta-

táson keresztül közvetítem a gyermekek felé a keresztyén erkölcsi értékeket.

Olyan iskolai szellem, szemlélet kialakítására törekszem, melynek segítségével elősegíthetem a felelősségtudattal, egészséges önbizalommal és pozitív törekvéssel, egymás problémái iránti érzékenységgel rendelkező személyiségek kialakítását.

Hiszem és vallom, hogy munkám egy küldetés és szolgálat, és a rám bízott gyermekek fejlesztésében kitüntetett szerepem van.

Bemutakozó szavaimat Dorothy Law Holte norvég költőnő *Egy élet a kezdedben* című versének sorairaival zárom. Úgy érzem, az ő gondolatai állnak legközelebb a gyermekek neveléséről, oktatásáról valott nézeteimhez, elveimhez.

Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek, megtanulnak türelmesnek lenni.

Ha a gyerekek bátorítások között élnek, megtanulnak bízni.

Ha a gyerekek dicséretetek között élnek, megtanulják megbecsülve érezni magukat.

Ha a gyerekek méltányosságban élnek, megtanulják az igazságosságot.

Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat, megtanulnak hittel élni.

Ha a gyerekek megerősítést kapnak, megtanulják magukat szeretni.

Ha a gyerekek elfogadásban és barátságban élnek,

megtanulják megtalálni a szeretetet a világban!

Második levél

Emlékszel? Decemberben már írtam Neked. Meséltem a szeptemberi iskolakezdekről és arról, mennyire szalad az idő.

Tudod, én tanító néni vagyok, és itt dolgozom az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnáziumban. Majdnem ötszáz gyermek tanul ebben az iskolában. Van, aki a testvérelével jön, mert 1–12. osztályig egy épületbe járnak. Örömmel jönnek, mert a szép környezetben, a sok jó barát között gyorsan eltelik egy nap.

A délutánok is izgalmasak: járhatok itt teniszre, gyerobikra, focira, tömegsportra, táncra, úszásra, sakkra, angolra, németre, számítógépezni vagy beülhetsz a könyvtárba is.

Iskolánkban igen nagy hangsúlyt fektetünk a nyelvoktatásra, s az idegen nyelveket tanító magyar pedagógusok mellett német és angol anyanyelvű lektorok is tanítanak.

Talán már találkoztunk is az ovis nyelvkuckóban itt a földszinten (szerdánként 16.15-től 17.00 óráig vagy csütörtökönként 16.15-től 17.00 óráig), ahol

egy vidám órát játszhatunk együtt. Nem voltál még itt? Azt hiszem, kár lenne kihagynod ezeket a jókedvű foglalkozásokat. Várunk!

Talán már a betűket is ismered? Mi itt nyomtatott nagy betűket tanulunk először, majd később, amikor már megtanultak a gyerekek ezekkel írni és olvasni, megismerkednek a kisbetűkkel, a betűelemekkel, végül megtanulnak folyamatosan írással írni. Ha hiszed, ha nem, ez nagyon izgalmas és egyszerű mindenki számára.

Persze igaz, tanulni nem könnyű dolog, ezért fontos, hogy jó iskolát válasszunk neked a szüleid.

Tegyék magasra a mércét, mert nagy célokat elérni csak jó és erős iskolában lehet.

Üdvözlettel, a leendő első osztályos tanító nénik:

SIPOSNÉ SZABÓ ILDIKÓ,
JÓZSA SZILVIA
és ZSÓTÉR NIKOLETT

Áldozati vasárnap az orgonánkért

Legutóbb két esztendővel ezelőtt, a toronyóránk miatt hirdettünk meg áldozati vasárnapot gyülekezetünkben, s most az orgonánkra kerülhet sor. Csodálatos hangszer, országos hírv művészek dicsérték már, így pl. egyházunk híres művésze, orgonaszakos tanára, Trajtler Gábor lelkész, de mások is, akiknek lehetőségük volt itt orgonakoncertet adni.

Sajnos az idő vasfoga ezt a csodálatos hangszert is kikezdte, s ha teljes elnéveléséről még nem is lehet beszélni, de törődünk kell ezzel a nemes hangszerrel, mert ha nem, még ez a veszély is fenyegethet bennünket. Két szakembert is felkértünk arra, hogy mérje fel az orgonánk állapotát, és a finoman megfogalmazott dicsérő szavak mellett veszélyes hibákra hívták fel a figyelmünket.

Ezért most azzal a javaslatlal fordulunk az egyházközséghez, illetve annak tagjaihoz, hogy idén az orgonánkra való tekintettel hirdessük meg az áldozati vasárnapot!

Életem az evangélikus gimnázium után

„Aki elkezdte bennetek a jót, véghez is viszi a Krisztus Jézus napjára.” [Fil 1,6]

Az egyetem sokkal inkább kezdőpontot, mint végpontot jelent. Igaz, vége a gimnáziumnak, de fontosabb, hogy elkezdődik egy felelősségteljesebb, másabb életforma. Nem mondhatjuk, hogy célba értünk, hiszen az igazi munka szinte csak most kezdődik – beágyazódva a hétköznapi kihívásokba.

„Hajnalodik, kiugrom az ágyból...”, azazhogy feltápászkodom, mert órára kellene menni. A kollégium nyolcadik emeleti szobájának ablakából remek a kilátás: előttünk a liget, a távolban a Dóm két tornya látszik; vagy ha nem, akkor rögtön tudom, hogy vagy nagy köd van, vagy még nem ébredtem fel teljesen. Szeged szép város, megéri nagyokat sétálni benne. De az egyetemisták többnyire nem sétálnak, nem ábrándoznak. Céltudatosan mennek, sőt rohannak, ha éppen az idő gyorsabb volt náluk. A busz természetesen zsúfolásig telve. Hiába, rengeteg a szorgalmas hallgató, mindenki órára igyekszik. Van valami, ami különösen is

tetszik: ahogy Londonban az időjárásról, úgy Szegeden az egyetemről mindig és mindenkivel lehet beszélgetni. A kollégiumban a napi eseményekről, az oktatókról beszélnek; a buszmegállóban a kreditrendszer a téma, a könyvtárban a tananyagról, hírhedt vizsgákról suttognak, teljesíthetetlen szigorlatok mítosza tölti be az információs teret. Ez persze némileg túlzás, de a jelenség tényleg létezik.

Gimnáziumunk első végzős osztályából sokan kerültünk Szegedre. Időről időre jó egymással újra találkozni, jó tudni a másiktól; megkérdezni hogy van, hogy telnek a napjai; felidézni a közös élményeket. Egyetemistaként sok kedves embert és nagyszerű tanárt ismerhettem már meg. Új barátok, akik megkérdezik reggel, mi volt tegnapi szemináriumon, hogy sikerült a zárthelyi dolgozat, de velük osztozunk a szórakozás, kikapcsolódás percein is; és néha velük ábrándozunk valami nagyon ködös, még elég távoli, de mindenképpen fontos valamin, amit egyesek jövőnek, mások életük céljának, megint mások pedig egyszerűen csak egyetem utáni életnek neveznek.

Az előadások külön élményt jelentenek. Nemcsak a tananyag lehet érdekes,

hanem az előadó stílusa, egyesek humoros fordulatai is, amikkel próbálják ébren tartani a figyelmet, amit minden szaktárgy magának követel. Kitágula látókör, amit nem csak a szak, hanem a város és az újkönyvtár is elősegít.

Majd közeledik a „várva várt” vizsgaidőszak, ami annyit jelent, hogy az egyetemista felkészül arra, hogy az első naptól fogva szorgalmas lesz, agykapacitását meghazudtolandó tízszer annyiformációt szív magába naponta, mint amennyire egyébként képes, a könyvtől szinte éjszakára sem válik meg, és a vizsgáig még álmában sem lesz hűtlenné a kérdéses tárgyhoz.

Mikor végül az utolsó vizsga is megvolt, és az utolsó jegy is bekerült az indexbe, fellelégezhet a hallgató, aztán következik az újabb szorgalmi időszak. Véges körforgás, mondhatnánk.

Egyetemistának lenni életforma. „Bizonnyíték, nem ígéret.” Vagyis az is van benne, de nem kell komolyan venni. Csak azt, amit muszáj, ami fontos. A nekünk szóló ígéretet: ha jó volt az alap, előbbutóbb elkészül a ház is.

ARANY MIHÁLY

Biztonságot és szeretetet adni kiváltság

Hétköznapi és ünnepek a Családok Átmeneti Otthonában

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona működése az ötödik évébe lépett. Nem szeretnénk statisztikával untatni a kedves olvasót, de a számok tükrében talán mindenki képet kap arról, hány család, illetve a család kiskorú gyermeke néz szembe igen korán a megélhetés nehézségével, a félelemmel, a bizonytalansággal, a rettegéssel, a földönfutás tényével. 2002 februárjától, mióta megnyitottuk kapuinkat e családok és gyermekek megmentésére, összesen 82 család, 102 felnőtt és 231 kiskorú gyermek keresett és talált oltalmat nálunk. 2005-ben 62 gyermekből 48-at ért bántalmazás.

Bántalmazás?

Nemcsak fizikai bántalmazással, vezéssel és egyéb külsérelmi nyomokat hagyó módon lehet fájdalmat okozni, hanem lelki, érzelmi, illetve testi-lelki, szexuális bántalmazással is; és ide soroljuk az elhanyagolást is.

A fizikai bántalmazás következménye az, hogy a gyermekben kialakul és állandósul a bűntudat, alacsony önértékelése lesz, a kisebbekkel, gyengébbekkel szemben pedig az erőszak és az agresszivitás jellemzi. A legveszélyeztetettebb korosztály a csecsemők, a 3-4 évesek és a serdülők.

A lelki-érzelmi bántalmazás a visszautasítás, amikor nem fogadják el a gyermeket olyanak, amilyen valójában. Mellőzik, a gyermek számára a szülő elérhetetlen, nem foglalkoznak vele.

Az elhanyagolás bántalmazási formát a legkevésbé ismerjük fel, pedig a gyermek személyiségfejlődésében és fizikai állapotában meghatározó negatív hatással van. Ilyen, amikor az anya nem viszi el kötelező oltásra, nem táplálja megfelelően gyermekét, felügyelet nélkül hagyja, nem megfelelően öltözteti, nem gondoskodik a rendszeres iskolalátogatásról.

A szexuális bántalmazásról általában mindenki szemérmesen hallgat, a legritkább esetben kerül csak napvilágra.

A bántalmazás nem jellemző sem egy bizonyos társadalmi csoportra, sem kisebbségre, sem iskolai végzettségre. Mindennapjaink anyagi és szociális problémái, a szegénység, a pénztelenség, a családtagok közötti feszültség, veszekedések, hangoskodások, rossz családi légkör, a gyermek elé állított túl nagy követelmény előidézheti a bántalmazás különböző formáit. Mindezeket azért kívántam

előre bocsátani, hogy még jobban megmutathassuk munkánkat.

Menedék – esély a változásra

Minden elesett, segítséget kérő gyermeket, családot nagy szeretettel, tiszta szívünkkel fogadunk. A bántalmazás bármely formáját átéltek gyermekek különböző módon reagálják le az átélt sérelmeiket, még azután is, miután hozzánk érkeznek. Van, aki hisztis rohammal jelzi, van, aki visszahúzódó, és van, aki bántja társait, főleg a kisebbeket. Nehezen tarja be a szabályokat, nincs kialakult életritmusa, kerüli az iskolát, füllent, szaladgál. Ilyen gyerekek érkeznek hozzánk. A szülők elfásultak, alig van életcéljuk, csak az lebeg a szemük előtt, hogy a gyerekeknek fedelelet, meleg szobát biztosítsanak.

Így kezdődik életük egy-egy beköltözés során egy új közösségben. Azután lassan-lassan megnyugszanak, bekapcsolódnak az otthon mindennapi életébe. Kezdenek rendszeresen iskolába, óvodába járni. Betartják a szabályokat, a rájuk bízott feladatokat örömmel elvégzik, igyekeznek megtartani az alapvető illem- és szabályokat. Mindez a munkatársak összehangolt munkáját dicséri.

Hat szakmunkatárs végzi a feladatokat: a hét minden napján mind a kilenc család életét segíteni kell. A két család-gondozó, Era és Ibolya meghallgatja és vállára veszi a családok terheit, segítenek megoldást keresni az aktuális problémákra. A családfenntartóval közösen különböző stratégiát dolgoznak ki az átmeneti nehézségek leküzdésére. Munkahelyet keresnek, szociális juttatásokhoz segítik őket. A gyermekek oktatási intézményeivel napi kapcsolatot tartanak, figyelik előmeneteleiket vagy éppen mulasztásaikat. A tanulási nehézségek leküzdésére felzárkóztató foglalkozásokat tartanak. Szervezésükben játszóház-foglalkozásokon a gyerekek bábozhatnak, gyurmázhatnak, fonhatnak, fűzhetnek, festhetnek. Munkájukhoz tartozik a gyermekjelölti szolgálatok, családsegítők, gyámhivatalok, agyámhatóság és a rendőrség munkatársaival való együttműködés. Legfőbb céljuk, hogy a szülők munkahellyel, anyagilag jól kondicionálva, megfelelő körülmények közé kerüljenek a kiköltözés után. Marika, Gyöngyi főzési praktikákkal, vásárlási tanácsokkal, öltözködési fogásokkal látja el az anyukákat. Szabadidős foglalkozásokon mesélnek, rajzolnak a kicsikkel. Sanyi, a meghi-

básodott zárat, szekrényeket, műszaki berendezéseket segít megjavítani, s maga köré gyűjtve a fiúkat, sportos játékokat irányít. Nap mint nap figyelemmel kíséri az anyukák higiénés szokásait, napi-rendjüket, ezzel is segítve a családok életritmusának kialakítását. Nem könnyű a különböző szokásokkal, vehemenciával rendelkező felnőttek, családok mindennapi életének összehangolása. Akad nézeteltérés is, amit az adott pillanatban meg kell tudni oldani.

A súlyos lelki megrázkódtatások feloldását heti öt órában pszichológus szakember végzi. Jogi segítségkérés lehetőségét is biztosítjuk, heti két alkalommal jogász nő ad tanácsokat a rászorulóknak. Icu, a „gazdasági miniszterünk” intézi a pénzügyeket, közben a napi gondozási tevékenységet is végzi. Az otthon éjszákára sem marad felügyelet nélkül, három ügyeletes segít az esti tevékenységek lebonyolításában.

Szerény lehetőségek – meghitt ünnepek

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthonának lakói bensőséges közösségi életet élnek. Névnapi napokon a család-gondozó kis figurát ragaszt a szobaajtóra, így köszöntve az ünnepeket. Születésnapokon tortával lepik meg egymást a családok. A gyermekek keresztelőjét közös ünnepi ebédek követik. Az általános iskolai ballagás után a gyermekeket terített asztallal várják, mindenki sürgölődik, süt-főz valamit ajándékba. Szerény anyagi lehetőségeikhez mérten, de nagy szeretetben készülnek a fontos eseményekre. Nemzeti ünnepeinket, hagyományainkat is a munkatársak szervezésében tartjuk meg.

Legbensőségesebb ünnepünk a karácsony, Jézus Krisztus születésének megünneplése. Advent heteit a csendesség, a nagy eseményre való készülődés hatja át. A felnőttek és a gyermekek feldíszítik az otthon falait. Ajtódíszeket, asztaldíszeket, meglepetés-ajándékokat készítenek a gyerekekkel, az asszonyok süteményeket sütnék. 2005 decemberében Ribár János esperes úr látogatott el hozzánk a hétvégeken. Bibliaóráival, beszélgetéseivel az emberi lelkeket vigasztalta, hiszen lakóink a családi környezettől távol ünnepeleik a karácsonyt. A gyermekek és a munkatársak sokszor elpróbált jelenetekkel lepték meg a kicsiket és a nagyokat egyaránt. A készülődés heteiben sok meleg-

szívü ember gondolt azokra a gyermekekre, akik nem a saját családi fészkekben ünnepezhettek szentestén. Több adomány érkezett, mint az elmúlt években. Köszönjük! December 22-én fenyőfát állítottunk, feldíszítettük a színpadot. A délutáni sűrű hóesésben megérkeztek volt lakóink is, akiket minden karácsonykor vendégül látunk. Majd megkezdődött a várva várt csodálatos este, amelyet végig áthatott az evangélikus ifjúság karácsonyi műsora. A gyermekek és a munkatársak ajándékelőadása szívet szorongató és mély gondolatokat tartalmazó jelenetei a családról, a karácsonyról és az örök életéről szóltak. Sokunk torka elszorult a két történet alatt.

A lelki táplálék után a gyermekek megajándékozása a legkedvesebb feladatunk. Minden gyermek személyre szóló, életkorának megfelelő ajándékokat kapott. Volt baba, autó, társasjáték, könyv, kirakó, építőjáték, sőt babakocsi, és persze gyümölcs, édesség is az ajándékok között. Csillogtak a gyermekszemek, mindenki izgatottan bontogatta a csomagokat. Van ennél szebb, nemesebb, melegséget árasztóbb érzés, mint amikor a gyermeket boldognak, önfeledtnek látja az ember?

Kiválasztottak vagyunk erre a nemes feladatra. Kiválasztottak vagyunk, mert segíthetünk azokon a gyermekeken, és szüleiken, akik oly korán megismerték a félelmet, a rettegést, a nélkülözést, a földönfutást. Átmenetileg, de nyugalmat, biztonságot, szeretetet adhatunk mindazoknak, akik hozzánk fordulnak, és engedik, hogy tegyünk értük valamilyen...

A Magyar Ökumenikus
Segélyszervezet
Családok Átmeneti Otthona
Orosháza dolgozó

MEGHÍVÓ BÖJTI SOROZATRA

- Márc. 23. (csüt.): *Domokos Jenő* segédlelkész (Szarvas, Ótemplom)
- Márc. 24. (péntek): *Benkóczy Péter* segédlelkész (Szarvas, Ótemplom)
- Márc. 25. (szombat): *Lázár Zsolt* ig.lelkész (Szarvas, Ótemplom)
- Márc. 26. (vasárnap): *Lázár Zsolt* ig.lelkész (Szarvas, Ótemplom)

Alkalmaink csütörtökön, pénteken és szombaton 17 órakor kezdődnek a gyülekezeti teremben, vasárnap 10 órakor pedig a templomban, amikor a sorozatot az Úr szent vacsorájának ünnepelésével fejezzük be.

Akác, az Alföld fája

„Akácos út, ha végigmegyek rajtad én...”

Ki ne ismerné az akácát? Lépten-nyomon megtalálható. Mit és minek erről írni? Pedig érdemes e magyaroknak tartott fáról szólni. Miért tartják magyarnak? Azért, mert elterjedt és olyan szívós, mint a magyar paraszt. Egyaránt megél a sívó homokon vagy a kötött szikén. Ennek ellenére csak 1710-től található az országban. Észak-Amerikából származik, hivatalosan fehér akácnak (robinia pseudoacacia) nevezett kedves fánk, amely az ország erdeinek mintegy 13%-át teszi ki. Nincs olyan falu, ahol az utcákon, tereken és a tanyák körül ne lenne akác-sor. Ezért azután május derekától, amikor virágba borulnak az akácok, bolyonghatunk alattuk, némán álmodozva.

A szakkönyvek elsősorban mint az Alföld homokos vidékének egyik fáját emlegetik. Kevesebben tudják, hogy a békési kötött, szikes agyagon Tessedik Sámuel (1742–1820), a szarvasi evangélikus pap, a polihisztor, a szakiskola-alapító, a lucerna mellett az akác elterjesztője is volt. Szarvason, a Szabadság utcán ma is megvan, s táblával jelölt az a vén akácfa, amelyet Tessedikültetett.

A sívó, futóhomok azért tud megélni, mivel a pillangós virágúakhoz tartozik, így a gyökerein lévő nitrogényűjtő baktériumok révén a levegő nitrogénjét, mint „műtrágyát” hasznosítja. Az ásványi sókat, a homokból, agyagból – gyökérsavai révén – kioldja. Mivel talajsavanyító, ezért a sziken is jól megél, „semlegesíti” a szik lúgosítását a gyökérszámban.

Nagyapámnak a Kender-földeken lévő földjén a Szénási úti mezsgyéje végig volt ültetve akáccal. Innen termelték ki ősszel a téli tüzelőt a sparhelthez. Az akácfa az egyik legjobb tüzelő, még nedvesen is ég, igaz „sír” is a kiszoruló víztől. Nem kellett a kivágott fákat ültetéssel pótolni, mert a földben maradt tövekről, a gyökérsarjakról a „gyüvés”-ről új fa nőtt. Nemcsak tüzelőnek, hanem szerszámfának is remek. Az „elnyúhetetlen” parasztszekereket is akácfából készítette a bogár.

Az akác kiváló kerítésoszlop, mert évtizedekig nem korhad el, még a nedves, vizenyős földben sem. A gombák nem támadják meg, mert a fája rothadást gátló anyagokat tartalmaz, még hozzá nagy mennyiségben. Ilyen anyaga a robinin (penta-hidroxi-flavon), amely zöldes-sárga tűkristályos vegyület. Ez mintegy

2%-os mennyiségben található az akácfában és egyben annak jellegzetes zöldes-sárga „akácszínét” adja. Ennél is nagyobb mennyiségben, kb. 5,3%-ban található a fazin (dihidro-robinetin), amely szintén erősen gombaölő. Így érthető, hogy az akác a víz alatt is évtizedekig épségben marad, nem korhad el. Éppen ezért Hollandiában óriási a kereslet iránta, a kiterjedt vízi építkezéseknél. Olaszország viszont bútorfának használ sokat belőle.

Mint említettem, a hazai erdőknek kb. 13%-a akác. Talál érdemes hazánk erdőültetését összehasonlítani néhány európai országgal: Finnország 64,3%, Ausztria 37,3%, Magyarország 13,7%, Anglia 6,8%. Tehát mi az erdőültetés alsó régiójában vagyunk. Korábban több volt az erdő az Alföldön, így Békés megyében 1851-ben 30 161 kat. hold (3,8%), 1934-ben 10 133 kat. hold (1,6%).

A mezőgazdasági művelésbe vonás (erdőirtás) csaknem harmadára csökkentette a megye erdőállományát. Még rosszabb az erdőültetés Orosházán, ahol a 20 356 kat. hold területből csak 47 kat. hold erdő található, ami 0,023%. Tehát Orosháza kimondottan erdőtelen terület.

Sajnos Orosháza utcáin kezdenek eltűnni az akácok. Helyüket díszesebbek váltják fel, pl. a legyező alakú és ezezt levelű ginkó fa (ginko biloba). Megtalálható a Kossuth utcán és a vasútállomás előtti téren. A ginkó Kínában és Japánban őshonos és páfrányfenyőként is nevezett fa, amelyet az ottani kolostorok kertjében, míntszent fátültetnek.

Az akácát azért szerettem meg, mert nagyapám a születésnapomra szép akác-sárga tusájú, vascsövű játékpuskával ajándékozott meg, majd ifjúkoromban – mint méhészkedő – kedveltem meg az akácmézet.

Az akác magyarrá, az Alföld fájává lett kiváló fa. Ne hagyjuk kiveszni az utcákon, a mezsgyéken! Erdősítsünk vele, mert kettős hasznú: a fája és a méze miatt.

Részlet, a „Mi, orosháziak” című könyvből

Dr. KISS A. SÁNDOR

HELYREIGAZÍTÁS

DÉR BALÁZS és KÓSA SZILVIA
2005. július 30-ai házasságkötésének közlése 2005. őszi számunkból sajnálatos módon kimaradt, amiért elnézést kérünk.

Leckét kaptunk

Felelőtlen karikatúrák tanulsága

A februári – és feltehetően még egy darabig eltart majd – híradások azal voltak tele, hogy az iszlám istenét és prófétáját kicsúfoló karikatúrák miatt hatalmas tömegdemonstrációk robbantak ki az egész mohamedán világban, óriási meglepetést okozva a (keresztyén) hitét vesztett fehér civilizáció liberális köreiben. S még a langyos keresztyének körében is mehökkenést váltott ki, hogy az arab világ nem hajlandó kiüresedett lélekkel bizonyosságot tenni közömbösségről, amikor vallásáról és szent dolgairól van szó.

Egy politikai szakértő azt fejtegeti írásában, hogy ha Mohamed lelkes követői még egy-két nemzedéken keresztül képesek lesznek ilyen intenzitással bizonyosságot tenni iszlám hitükről, akkor két lehetőség áll a világ előtt. Az egyik változat, hogy az iszlám hívők meghódítják az egész észak-amerikai és európai posztkeresztyén (keresztyénség utáni, vagyis hitét vesztett) embervilágot, és a hitetlenség helyébe hitet adnak, csak nem Jézus Krisztusba vetett hitet, hanem az iszlám hitét, és a keresztyén templomokat lassan felváltják a mecsetek és műezsinek. A másik változat a háború. Méghozzá a fehér civilizációra nézve kétséges kimenetellel, mert a vallásos (keresztyén) hit tragikus elvesztése teljes elpuhulást, dekadenciát, etikai és genetikai romlást hozott magával. Ez a hitvesztés egy sor emberi torzót: italozást, önsorsrombolást, lelki tartás-nélküliséget produkált, vagyis olyan típust hozott létre, amely már nem tud kiállni semmi mellett. Nem tud semmiért sem lelkesedni, hitét vesztve éli értelmetlen életét, és belebukik a halálba, tehetetlenül behull a sírgödörbe, mint egy korhadásra ítélt fadarab, s már arra sem tart igényt, hogy legalább a sírjánál elmondjanak egy imádságot. Az általam említett szakértő (By yoda, Nyíri János) szerint kb. olyan a történelmi helyzet, mintha „a késő rómaiak és a barbárok tusáját vívnák újra” itt, a 21. században. S ebben az esetben mi vagyunk az elpuhult „rómaiak”, akik büszkék ugyan technikai (és egyben lelketlen) civilizációjukra, de semmiféle eszménnyel, hittel nem rendelkeznek. Romlottság és puhányság a jellemző, züllés és hétvégi utcai hányások...

Egyáltalán nem helyeseljük a karikatúrák miatti agressziót, s különösen azt nem, hogy már emberek haltak meg a csatározások miatt, de azt is látni kellene,

hogy leckét kaptunk. Súlyos és komoly leckét, hogy vannak olyanok – milliók –, akik a számukra szent dolgok mellett akár életük kockáztatásával is mernek kiállni. Nálunk, és különösen a mi vidékünkön, rutinszerű az ocsmány beszéd, a káromkodás, az istengyalázás, és különösen is: a szent dolgok ostoba kigúnyolása. Az utóbbi években aligha volt olyan kabaréműsor a médiában, hogy szent dolgokból ne csináltak volna tréfát, ízléstelen viccet, és mi csak hunyorogtunk, és a jó ízlésre hivatkozva úgy tettünk, mintha nem hallottunk volna semmit.

Szélsőségek mindenütt vannak. Így jelenhetett meg zsidókat gyűlölő karikatúra több, iszlám háttérű külföldi honlapon, amelyben megkérdőjelezzük pl. a holokauszot, és Anna Frankot (nálunk is nagysikerű naplóját újra olvashattuk, kedves ismerősünk, Dr. Bernáth István fordításában) Hitler szeretőjeként ábrázolják. Természetesen ez is felháborító!

Nagyon szomorú és sajnálatos, hogy Magyarországon két napilap is – a Népszabadság és a Magyar Hírlap – leköszölte a Mohamedet és az iszlám számára szent dolgokat kicsúfoló gúnyrajzokat. A liberalizmus – vagyis a szabadság – jegyében tették közzé ezeket a szellemeskedő rajzokat, holott a szabadságnak nem az a lényege, hogy mindent és bármit szabad, hanem a valóban értékes dolgokat szabad felkarolni és támogatni. Azt az egykor híres dialektikát itt, ezen a ponton kellene alkalmazni, amit hajdan egy bizonyos filozófiai irányzat így fogalmazott meg: a szabadság felismert szükségesszerűség! Az igazi szellemi vállalkozás az, hogy felismerjük, valójában mire van szüksége az egyénnek, a társadalomnak, és azt szabad támogatni, elősegíteni. Mert a jelenlegi szólásszabadság lényege nem a szabadság, nem a vélemény szabad kifejtése és érvelve történő alátámasztása, hanem a másik – talán éppen hívő – ember kigúnyolása azon a címen, hogy azt is szabad, mert hát mindent szabad.

Ez éppen olyan groteszk és buta fordulat, mint ami a múlt század 60-as éveiben a faluban lejátszódott. Mindig imponált a parasztemberek tulajdonérzéke, magyarul, egy igazi és dolgos parasztember nem volt hajlandó lopni a másiktól, a másik földjéről, mert a tulajdont szentnek tartotta. (A ritka kivétel csak a szabályt erősítette.) S a tévesztés után nem sokkal a meglopott és kirabolt parasztság ci-

nizmussal és titokban hordta haza a földről a dolgokat, mondván, hogy „minden a mienk.” Nem igaz, hogy jót tett a nemzetnek, hogy segítettek neki megtagadni az istenhitét! Nem igaz, hogy egy ember is boldogabb lett attól, mert elvesztette az istenhitét, és ezzel együtt még nagyon sok mindent sikerült elveszteni, és ma már nagyon sok ember egyetlen vigasza az alkohol, a dohány, a drog, és csak gyomor és ágyék szintjén éli az életet, amely sokkal nemesebb valóság annál, mint amit sikerült belőle csinálni.

Az arab világ reakciója szembesít bennünket a saját hitvesztésünkkel, lelki kiüresedtségünkkel, enerváltságunkkal, dekadenciánkkal, demoralizált állapottunkkal, értékvesztéseinkkel. Leckét kaptunk, ám féltő, hogy már tanulni sem tudunk.

Materializmusunk, mely silány pénzimádat, reszkető anyagiasság és gátlástalan vagyonszerzés, annyira megvakított bennünket, hogy már olvasni sem tudunk a világesemények sorai között, pedig nagyon komoly és félelmetes leckét kaptunk Keletről! Pedig a lecke eredeti forrása nem is Keleten van! Ilyen helyzetre érvényes az úr Jézus különös szava: „akinek van füle a hallásra, hallja!”

RIBÁR JÁNOS

„Már megint mi történt?”

Még egyszer a karikatúrák ügyében, kiegészítésként a „Leckét kaptunk” című íráshoz.

A fenti címmel kaptunk felháborított írást Czikora Lajos testvérünkötől, olvasónktól és szerzőtársunktól, aki azon háborog, hogy a „művelt Nyugat” milyen ballépést követett el azzal, hogy kigúnyolta az iszlám alapítójának a figuráját, és ezzel „benzines hordó mellett tűzzel játszani” helyzetet teremtettek felelőtlen személyek.

Írásában ilyen kérdéseket tesz fel testvérünk: „Miért kell másképpen gondolkodó emberek hitéből gúnyt űzni? Miért kell másokat megalázni, megbántani? Miért bántjuk őket, ha különben pedig gazdasági és diplomáciai kapcsolataink vannak velük?”

Czikora Lajos testvérünknek köszönjük a hozzászólását, és természetesen másokat is szeretettel biztatunk, hogy véleményüknek adjanak hangot! Nemcsak ebben a témában, bármilyen közügyben!

SZERKESZTŐ

Mi lesz veled, ifjúság? – II. rész

Vajon mi van azok szívében, akik ifjúságunkat kitartóan a pusztulás lejtőjére terelik? Miért adnak a fiataloknak hamis illúziókat? Miért csupán a múltó és pillanatnyi boldogság felé ösztökélik őket? Vajon kinek jó az, ha családok omlanak össze? Kinek jó az, ha egyre többen válnak el? Kinek jó az, hogy a gyermekek csonka családokban növekedjenek fel? Kinek az érdeke az, hogy fiataljaink szókinéséből és lelkéből hiányozzanak az olyan szavak és lelki tartalmak, mint pl. a tisztesség, becsület, jóság, szeretet? Ez a gyötrő kérdésem: kinek jó mindez?

Felfoghatatlan, hogy miért vannak olyan tévécsatornák, amelyek Anettkákat és Mónikákat, és azok üres szellemiségét állítják példaképnek? Nehéz megérteni, hogy miért kell kigúnyolni azt, aki hűséges a párjához? Felfoghatatlan, miért akarnak egyesek minden szépet és értéket elpusztítani? Miért akarják a múltat lerombolni? Shelyette hozzá az anyagiasság bűzét! A minden a pénz; csak a földi, azaz múlandó értékek léteznek nekik.

Sokszor látni a keserű helyzetet: a nagy hajtásban, hajszában kiégett, szétcsélt életű fiatalok. Lehet, hogy pillanatnyilag van pénz, de széthullott a közös élet; nincs boldogság és szeretet, inkább a gyűlölet tombol, és öröm sincs. Megérte? Tönkrement a test, a lélek, a család.

Gyakori kijelentés sokat dolgozó, gürző emberek részéről, hogy gyermekeik miatt törnek magukat, hogy azoknak jobb legyen. S ez rettenetes tévedés. Az ilyen életvitel nem teszi boldoggá a gyermekeket. Ha egy gyermek mindig csak kap, sosem tud örülni az élet kis örömeinek. Mert ha valaki mindig mindent fáradtság, munka nélkül kap meg, annak nem lesz igazi öröme, hiányozni fog számára a sikerélmény íze, és céltalanná válik az élete. Fontosak az anyagiak, de nem azok a legfontosabbak. A Szentírásban (Könyvek könyve) is azt olvassuk, hogy „nemcsak kenyérral él az ember” (Mt 4,1kk),

hisz csak akkor töltheti be földi hivatását, ha nemcsak anyagi, hanem érző, gondolkodó szíve, lelke van, s képes segítő szeretettel a szenvedő ember mellé állni. Még az oktan és szenvedő állat sem megy el az érző ember részvéte nélkül.

Meg kellene szüntetni a kereskedelmi tévék lélekromboló munkáját! Ha ott csak az erőszak, a vér, az ölés, a magamutogatás az élvezet forrása, akkor az nagyon, tragikusan megfertőzi az emberek életét. Az ilyen szennyezés miatt nem lesznek (elfogynak) a békés, szeretetet adni tudó édesanyák és édesapák, és világos a következménye az egésznek. Nagyon nehéz ebben a szellemi mocsoktól elárasztott világban tisztának maradni. Nekünk, keresztyéneknek, mégis mindent el kell követnünk, hogy ezt a szennyáradatot megállítsuk!

Ma az egyik legfontosabb cél az legyen, hogy az ifjúság keresztyén szellemű nevelésben részesüljön. Nagyon fontos a pedagógus és a szülő közötti összhang. Ha egy szülő a gyermeke előtt a pedagógusról negatív dolgokat mond, ott csak azt éri el, hogy egyre problémásabbá válik a gyermeke. Volt egy régi jó iskolai szokás. Egyenesen kellett ülni a padban, kezét hátra téve kellett mondani az egyszerűet. Akkor nem volt görbe hátú gyerek, és mindenki tudta az egyszerűet. Otthon pedig mindenkinek ki kellett vennie a részét a munkából.

Nagyon sokféle veszély fenyegeti a fiataljainkat. S a szülők kötelessége lenne, hogy minél nagyobb figyelemmel legyenek gyermekeik iránt, különösen tizenéves korban. Itt van a prostitúció, mely azért is veszélyes, mert szervezett bűnbandák igyekeznek a kislányokat hálójukba keríteni. Ezekről a veszélyektől csak a szülők óvhatják meg gyermekeiket, mert gyakorta még a hatóság is tehetetlen. S itt megint a tévé felelősségére gondolunk. Évekkel ezelőtt egy közismert tévéstár 4-5 éves gyerekeket faggatott arról, hogy csóko-

lózta-e már, és hogy hogyan születik a gyerek. Én is elfogadom, hogy ne apácákat neveljünk, de azért ez is túlzás. Kell a felvilágosítás, de ez nem az, hanem rombolás.

S van egy másik veszély is: a kábítószerek. Vannak, akik legyintenek és magányúgynek tartják. De csak addig, míg idegeikről van szó. Saját gyermekünk kiszolgáltatottsága a halálos kórnak már igencsak aggodalomba sodorna bennünket. Védekezni úgy lehet, ha a szülő időben felfedezi a veszélyt. A drogfüggés már nyomor és pusztulás. Az alkohorra mondták valaha, hogy öl, butít és nyomorba dönt, pedig annak közel sem akora a pusztítása, mint a drognak. A borivó – elítélendő mértéktelenségellenére is – megérhette a 60-70 esztendő, miközben ha valaki tizenévesen drogozni kezd, aligha lesz sokkal több 30 évesnél.

S az a benyomásunk, hogy kormányzati segítséggel propagandát csinálnak a drognak. Például amikor azt akarják elhíttetni, hogy a „könnyű drog” nem veszélyes, sőt még azt is mondják, hogy serkentőleg hat az emberi szervezetre. Sajnos már vannak olyan államok, ahol az ilyen „szelíd” drog szabad utat kapott. De ez után következik az erős drog kívánása, mert mindig emelni kell az adagot. Nemcsak azért veszélyes a drog, mert drága – jelentős összeg 1 napi adag is –, hanem mert a függő helyzetbe került személy semmitől sem riad vissza, hogy megszerezze rá a pénzt. Ha munkával nem tudja, akkor kénytelen más módszerhez folyamodni. Talán nem kell részleteznem, hogyan. Amit a kendermagosok hirdetnek és jogként követelnek, nem más, mint az emberi élet nagyon súlyos veszélyeztetése. Gyilkossági kísérlet az élet ellen! Mindenkit arra kérek, fontolja meg ezeket a dolgokat, mert nagy veszélyben van az ifjúság. A kérdés marad: mi lesz veled, ifjúság?

CSIKORA LAJOS

Mozart vallásosságáról

Armin Kircher salzburgi egyházenész szerint nehéz megítélni Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) vallásosságát. Saját vallomása szerint hitt az isteni gondviselés vezetésében. Ha egyházi személyekkel voltak is problémái, ez nem jelenti, hogy Istennel szemben is voltak. Apjához 1777-ben írt levelében áll mintegy lelki mottója: „Istent mindig szem előtt tartom. Elismerem mindenhatóságát. Félem haragját. De vallom szeretetét is,

részvétét és irgalmát is teremtményei iránt. Aki őt szolgálja, azt sohasem hagyja el.” A halál is nagyon foglalkoztatta. 1787-ben írta apjának, hogy a halál az emberek igazi barátja. Számára nem riasztó, hanem megnyugtató és vigasztaló. Befejezetlenül maradt *Requiem*-jének zenéje ezt a vigasztalást fejezi ki. Utolsó befejezett műve, az *Ave verum* pedig személyes hitvallásnak tekinthető. Mozart szabadkőműves mivoltát a maga korának összefüggéseiben lehet csak értelmezni. Részben megélhetéséhez is keresett közöttük kapcsolatokat.

(Kathpress)

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELÉSEK (3 éven aluli gyermekek)

Zilahi Tibor Iván és Varga Erika Katalin fia:

TIBOR ZSOLT 2005. december 18.

Berta Mihály és Szatmári Ildikó leánya:

KAROLINA ILDIKÓ 2005. december 25.

Cziráki József és Fejes Mária leánya:

KLAUDIA 2006. január 15.

ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

HÁZASSÁGKÖTÉSEK

Zsótér Mihály és Szenczi Mariann 2005. december 27.

ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ŐKET ÉLETÚTJUKON
ÉS SEGÍTSEN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!

TEMETÉSEK (2005. december 11.–2006. február 22.)

Szemenyei József Ferenc (67) · özv. Nagy Sándorné Somogyi Erzsébet (93) · Harangozó Gyuláné Gránicz Erzsébet (60) · Hegedűs Lajosné Csizmadia Ida (85) · Jankó Bálintné Tóth Julianna (93) · Plenter Béláné Tarapcsik Mária (83) · Kovács László (79) · Keresztes Sándor (87) · Györgyi Géza (67) · Káposzta János (68) · Görbics Jánosné Zalai Jolán (88) · özv. Szabó Antalné Csepregi Julianna (98) · Keresztes Rozália (83) · Markó Antalné Kabódi Ilona (68) · Zalai Sándorné Csizmadia Mária (86) · Gombkötő Pálné Szendi Horváth Emília (83) · Forján Bálintné Kovács Ida (72) · Tóth József (86) · id. Csizmadia András (85) · Zana Jánosné Vass Mária (79) · özv. Gabnai Istvánné Tóth Mária (85) · özv. Ravasz Antalné Györgyi Margit (79) · Szikora Lajos (84)

A VILÁG PEDIG ELMÚLIK [...] DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT CSELEKSZI,
MEGMARAD ÖRÖKKÉ. [1Jn 2,17]

Tervezett gyülekezeti, megyei és kerületi alkalmak 2006. első félévében

- március 23–26.: böjti sorozat;
- április 1.: játszóház az iskolában, valamint Külmisziói Nap Békéscsabán 9 órától (Mesterházi Balázs és felesége indiai beszámolója, egyéb alkalmak);
- április 2.: az új presbitérium és képviselő-testület beiktatása;
- április 9–15.: Passió hete (nagycsütörtök, nagypéntek de. és este);
- április 16–17.: húsvét
- április 23.: istentisztelet 10 órától, utána településalapítási ünnep, emlékkövek állítása;
- április 23.: 18 órától az Orosházi Fúvószenekar koncertje;
- április 28-tól konfirmandustábor;
- április 28-29.: gyülekezetvezetői konferencia Bonyhádon;
- május 13–14.: konfirmációi vizsga, vasárnap istentisztelet;
- finn fiatalok látogatása iskolánkban;
- május 20., szombat: iskolánk 10 éves évfordulója;
- május 27.: kerületi missziói nap Soltvadkerten;
- június 4.: pünkösd 1. napja, áldozati vasárnap;
- június 5.: pünkösd 2. napja, óvodai évszázó istentisztelet;
- június 15–16.: a Déli kerület lelkész házaspárjainak, lelkészcsaládjainak találkozója Bonyhádon;
- június 17.: sportnap lelkészek részére Bonyhádon;
- június 18., vasárnap: tanévzáró;
- június 19–23.: konfirmandusok Bonyhádon.

ADOMÁNYOK AZ „OROSHÁZI HARANGSZÓ” ÚJSÁGRA

2005. december 8.–2006. február 17.

Hegedűs Lajos	1000 Ft
Darabos Mátyásné (Szentetornya)	2000 Ft
Gombkötő Sándor és neje	1000 Ft
Dr. Gyárfás Ferencné (Budapest)	2000 Ft
R. M. Iványi Lenke (Budapest)	1200 Ft
Kiss Sándorné	1000 Ft
Lovas Éva	1000 Ft
Pásztorcsik Jánosné	1000 Ft
Nyerges Pálné	1000 Ft
Csehi József	1000 Ft
Laszli Józsefné	1000 Ft
Kovács Károly	2000 Ft
Pánczél Jánosné (Kaszaper)	1000 Ft
Égető Lászlóné	700 Ft
Pataki Etelka	1000 Ft
Dr. Ravasz Károly	2000 Ft
Dr. Domonkosné Ujj Veronika	3000 Ft
Kristóf Lajos	5000 Ft
Csepregi Ervin és neje	2000 Ft
Pusztainé Nagy Erzsébet	200 Ft
Breboszki István és neje	2000 Ft
Pál Tamásné	1000 Ft
Kovács Ferenc és neje	2000 Ft
id. Rajki István és neje	1000 Ft
ifj. Rajki István és neje	1000 Ft
Dr. Kiss A. Sándor (Szeged)	2000 Ft
Kunos Zoltán	1000 Ft
Dr. Galbács Zoltán (Szeged)	2000 Ft
Horváth József	1000 Ft
Karkus Zsuzsanna	500 Ft
Horváth Ádám és családja	2000 Ft
Iványi Istvánné (Budapest)	1000 Ft
Ravasz Antalné (Gádosor)	1000 Ft
Györgyi Bálint	2000 Ft
Czikora Lajos és neje (Kardoskút)	2000 Ft
Kiss Ferenc	2000 Ft
Szekerés János	500 Ft
Csizmadia Ferenc	2000 Ft
Ádász Ferencné	1000 Ft
Kiss Mihályné	1000 Ft
Benkő Barna	5000 Ft
Petőné Rácz Erzsébet (Budapest)	2000 Ft
Ponicsán Orsolya	1000 Ft
Györgyi Istvánné	1000 Ft
Gömöri Pál és neje	2000 Ft
Szikora József és neje	1000 Ft
Fürst Enikő	1000 Ft
Boldog Mátyásné	2000 Ft
Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium	4000 Ft
Dér János és neje	1000 Ft
Bérczes Elemér és neje	2000 Ft
özv. Gilde Kálmánné	1000 Ft
Sonkolyos Dezső	2000 Ft
Süle Lajosné	8000 Ft
Kovács Máténé	1500 Ft
Dr. Szemenyei Gabriella	750 Ft
Mórocz Antal (Kardoskút)	1000 Ft
Jankó Lajosné	1000 Ft
Koszorús Pál (Pécs)	10000 Ft
Molnár Lászlóné Adamkovics Katalin	1000 Ft
Breboszky Gyula (Budapest)	2000 Ft
Jankó Béla (Budapest)	2000 Ft
Pörneki József	2000 Ft
Csepregi Imre és neje	500 Ft
Dr. Horváthné Csepregi Terézia	500 Ft
Horváth Józsefné	1000 Ft
Krausz Irén	1000 Ft
Horváth József	2000 Ft
Név nélkül, de Istennél tudva lévő 3 testvértől	1300 Ft